

СЛУЖБА БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ

Головне слідче управління

вул. Володимирська, 33, м. Київ, 01601, факс (044) 279-66-31, тел. (044) 255-84-88
www.ssu.gov.ua e-mail: san@ssu.gov.ua Код ЄДРПОУ 00034074

ПОВІДОМЛЕННЯ про зміну раніше повідомленої підозри

місто Київ

«²⁵» квітня 2024 року

Слідчий групи слідчих у кримінальному провадженні – старший слідчий в особливо важливих справах 1 відділення 2 відділу 4 управління досудового розслідування Головного слідчого управління Служби безпеки України майор юстиції Лебердюк Денис Васильович, розглянувши матеріали досудового розслідування, внесеного до Єдиного реєстру досудових розслідувань за № 22023000000000774 від 02.08.2023, встановивши наявність підстав для зміни раніше повідомленої підозри у вчиненні кримінальних правопорушень, відповідно до ст. ст. 36, 40, 42, 276, 277, 278, 279 КПК України,

ПОВІДОМИВ:

Дерипаску Олега Володимировича,
02 січня 1968 року народження,
громадянина Російської Федерації,
уродженця м. Дзержинськ
Нишньгородської області Російської
Федерації, зареєстрованого
за адресою: Російська Федерація,
м. Москва, бульвар Різдяний,
буд. 17, кв. 35, ІНН РФ 190200291847,
раніше не судимого,

про зміну раніше повідомленої підозри у вчиненні кримінальних правопорушень, передбачених ч. 3 ст. 27 ч. 5 ст. 191, ч. 3 ст. 27 ч. 3 ст. 209, ч. 3 ст. 27 ч. 2 ст. 28 ч. 4 ст. 110-2 КК України.

Фактичні обставини кримінальних правопорушень, у вчиненні яких підозрюється громадянин РФ Дерипаска О.В.

Заволодіння чужим майном шляхом зловживання службовою особою своїм службовим становищем:

Проведеним досудовим розслідуванням у кримінальному провадженні за № 22023000000000774 встановлено:

Починаючи з 2000-х років Російська Федерація (в особі уряду, парламенту, органів державної влади, підконтрольних собі суб'єктів господарювання та фізичних осіб), виходячи з власних геополітичних інтересів, які передбачають перебування України у сфері свого впливу, розпочала політику експансії (захоплення) стратегічних галузей української економіки. Вказану політику було вирішено реалізовувати, в тому числі, шляхом викупу (придбання) приватними особами з числа громадян РФ, які фактично контролюються або є залежними від уряду РФ, корпоративних прав українських суб'єктів господарювання: що мають стратегічне значення для обороноздатності та економічної незалежності держави України; що виробляють сировину, яку РФ вимушена імпортувати, адже від неї залежить економіка держави (окремі галузі економіки).

З метою взяття під свій контроль стратегічної галузі економіки з виробництва первинного алюмінію та кремнію на території країн, які входили до складу колишнього радянського союзу, у вищого політичного керівництва Російської Федерації виникла ідея створення російської компанії, яка фактично стане правонаступником радянської та російської алюмінієвої промисловості, об'єднавши не лише провідні підприємства з виробництва алюмінію, глинозему та продукції з алюмінію, а й потужний науковий та дослідницький потенціал галузі.

Так, у 2000 році, на території Російської Федерації створено Компанію «Російський алюміній», яку очолив Дерипаска Олег Володимирович. Компанія «Російський алюміній» об'єднала в собі активи «СИБАЛА» (актив Дерипаски О.В.) та «Millhouse Capital» (актив Абрамовича Романа Аркадійовича), в частині об'єднання алюмінієвих активів компаній «Сибірський алюміній» та «Сибнефть». Компанія очолювала список найбільших алюмінієвих підприємств Російської Федерації, видавала 75% російського виробництва алюмінію, увійшла у світову трійку з виробництва алюмінію. Включила до свого складу найбільші підприємства алюмінієвої промисловості Росії та України: заводи у Братську, Красноярську, Саяногорську та Миколаєві. До 2007 року Компанія «Російський алюміній» контролювала 80% алюмінієвих потужностей у Росії. Надалі компанія розпочала активну експансію за кордон.

У невстановлений досудовим розслідуванням час та місці, але не пізніше 27.03.2007, у Дерипаски Олега Володимировича, який у період 2000 – 2007 років перебував на посаді голови ради директорів компанії «Російський алюміній», з 26.03.2007 по 15.03.2018 на посаді виконавчого директора, з 01.01.2009 по 17.11.2014 на посаді генерального директора та з 17.11.2014 по 15.03.2018 на посаді президента компанії «United Company Rusal Pls» (державна належність – Джерсі, код в реєстрі 94939, юридична адреса: Jersey, 28-30 The Parade, Parish St Heilier, postcode JE4 8 XY, до 27.01.2010 мала назву – «United Company Rusal Limited», далі – ОК «РУСАЛ»), співвласником та контролером якої він являвся, виник умисел на створення найбільшої у світі підконтрольної

йому мережі з виробництва алюмінію, управління якою він планував зосередити в Російській Федерації.

З метою набуття керованою ним компанією монопольного становища на ринках Східної, Центральної та Західної Європи з виробництва алюмінію та пов'язаних ринках, Дерипаска О.В. вирішив різними шляхами заволодіти, та таким чином усунути підприємства-конкуренти, що залишились на території країн СНД та Європи, з тим, щоб зосередити підприємств-виробників сировини та кінцевої продукції у власності чи під контролем керованої ним та частково належної йому ОК «РУСАЛ».

З цією метою Дерипаска О.В. набував активи з виробництва алюмінію на території країн СНД та Європи. Так 27.03.2007, в результаті злиття активів російських компаній «РУСАЛа», «СУАЛа» та швейцарської компанії «Silencore», створено найбільшого у світі виробника алюмінію – Об'єднану компанію «РУСАЛ». Контролером та власником контрольного пакету акцій ОК «РУСАЛ» став Дерипаска О.В. В структуру власності повоствореної компанії входив контрольний пакет акцій Відкритого акціонерного товариства «Запорізький виробничий алюмінієвий комбінат» код Єдиного державного реєстру підприємств та організацій України 00194122 (далі ВАТ «ЗАЛК», ПАТ «ЗАЛК», Комбінат, Товариство), який напряду належав афілійованій до ОК «РУСАЛ» юридичній особі – компанії «Velbay Holdings Limited» (державна належність – Республіка Кіпр, код в реєстрі – ІІЕ 159837, юридична адреса: Prodromou, 121, Hsdjikyriakio Building No. 1, Floor 1, 2064, Nicosia, Cyprus, далі - «Velbay Holdings Limited»).

На підставі Указу Президента України «Про корпоратизацію державних підприємств» № 210/93 від 15 липня 1993 року та згідно із розпорядженням Запорізької обласної ради народних депутатів № 23-р від 22 серпня 1994 року, Державне підприємство «Запорізький виробничий алюмінієвий комбінат» код Єдиного державного реєстру підприємств та організацій України 00194122 реорганізовано шляхом корпоратизації у Відкрите акціонерне товариство «Запорізький виробничий алюмінієвий комбінат». Згідно з п. 4 розпорядження № 23-р від 22 серпня 1994 року, з моменту державної реєстрації ВАТ «ЗАЛК» активи та пасиви Державного підприємства «Запорізький виробничий алюмінієвий комбінат» переходять до ВАТ «ЗАЛК», яке стає правонаступником прав та обов'язків корпоратизованого підприємства, що також зазначено і в статуті ВАТ «ЗАЛК».

За результатами проведення відкритих торгів з продажу пакета акцій ВАТ «ЗАЛК», на підставі рішень тендерної комісії, рішення Вищого арбітражного суду України від 31 січня 2001 року у справі № 4/10 та наказу Фонду державного майна України (далі ФДМ України) № 188 від 08 лютого 2001 року, російську компанію ЗАТ «АвтоВАЗ-Інвест» визнано переможцем відкритих торгів з продажу пакета акцій ВАТ «ЗАЛК».

08 лютого 2001 року, згідно договору купівлі-продажу акцій № КПП-307, ЗАТ «АвтоВАЗ-Інвест» придбало у ФДМ України 423 514 923 простих іменних акцій ВАТ «ЗАЛК», що становило 68,01% його статутного капіталу.

Відповідно до умов вказаного договору ЗАТ «АвтоВАЗ-Інвест» зобов'язане:

- упродовж 5 років внести на користь ВАТ «ЗАЛК» інвестиції у сумі 200 млн доларів США, які повинні бути направлені на: виробництво фольги та пакувальних матеріалів, переведення електролізерів із самообпалювальними анодами з горизонтальним струмопідведенням на технологію обпалення анодів (зниження екологічного забруднення), реконструкцію глиноземного виробництва, промислове будівництво, утилізацію відходів виробництва, інвестиції в нове обладнання і заходи щодо розвитку товариства, інвестиції на поповнення обігового капіталу товариства;
 - здійснити рефінансування у сумі 76 450 000 доларів США його довгострокових зобов'язань за кредитною угодою № 14/02 145 від 28.05.1997, укладеною з ВАГ «Державний експортно-імпорتنний банк України», яке діяло як фінансовий агент Кабінету Міністрів України (далі КМУ);
 - не допустити упродовж 5 років ліквідації товариства, продажу всього або значної частки фізичного майна товариства, кардинальних змін в профільній виробничій діяльності товариства, а також зменшення обсягів виробництва, які існують на момент набуття чинності та зменшення загальної частки товариства на відповідних товарних ринках, реорганізації (злиття, приєднання, поділу) товариства або внесення будь-яких змін до статутних документів товариства, які можуть призвести до скасування або можливості невиконання або часткового невиконання зобов'язань покупця за цим договором;
 - упродовж 5 років забезпечити збереження робочих місць у товаристві.
- За даними Антимонопольного комітету України:
- в Україні єдиним виробником первинного алюмінію та сплавів з первинного алюмінію був ВАТ «ЗАЛК», частка якого на зазначених ринках становить майже 97% - 98%, а 70% орієнтована на експорт;
 - ВАТ «ЗАЛК» був єдиним виробником кремнію технічного в Україні;
 - за підсумками 2005 - 2006 років ВАТ «ЗАЛК» на загальнодержавному ринку України первинного алюмінію та сплавів алюмінієвих не оброблених первинних, а також технічного кремнію, має ознаки монопольного (домінуючого);
 - протягом 2003 – 2006 років основним споживачем продукції ДП «Глухівський кар'єр кварцитів», а саме кварцитів, було ВАТ «ЗАЛК».
- Враховуючи завершений цикл виробництва кінцевої продукції на підприємстві, його унікальний конструкторський, технологічний та виробничий потенціал в період з 23.12.2004 по березень 2015 року ВАТ «ЗАЛК» мав важливе народногосподарське значення. Загроза знищення або пошкодження ВАТ «ЗАЛК» загрожувало національній безпеці України в сфері економіки, як це було передбачено ч. 1 ст. 7 Закону України «Про основи національної безпеки України», а саме: критичний стан основних виробничих фондів у провідних галузях промисловості, критичної залежності національної економіки від кон'юнктури зовнішніх ринків.

Відповідно до постанови Кабінету Міністрів України № 1734 від 23.12.2004 ВАТ «ЗАЛК» включено до переліку підприємств, які мають стратегічне значення для економіки і безпеки держави.

При цьому, зі змісту інформації яка міститься в Звітному балансі запасів корисних копалин за 2022 рік (форма № 5-ГР), запаси корисних копалин (кварциту) на 01.01.2023 (в т.ч. станом на 24.02.2022 – призупинення видобування кварциту), в цілому по Баницькому родовищу складають 7 250 570 тон.

Відповідно Висновку за результатами експертизи гемологічних об'єктів від 22.02.2022 № 27796/120223-Д вартість однієї тони складає 30 доларів США, з чого можна зробити висновок про те, що загальна вартість корисних копалин становить не менше 8 000 000 000 грн.

24 березня 2006 року між російською компанією ЗАТ «АвтоВАЗ-Інвест» та компанією «VELBAY HOLDINGS LIMITED» укладено договір купівлі-продажу, погоджений з ФДМ України, згідно з яким компанія «VELBAY HOLDINGS LIMITED» придбала 68,01% статутного капіталу ВАТ «ЗАЛК» та стала правонаступником усіх прав та обов'язків ЗАТ «АвтоВАЗ-Інвест» на ВАТ «ЗАЛК» за приватизаційним договором № КПП-307 від 08.02.2001.

Пунктом 6.3 договору купівлі-продажу пакету акцій ВАТ «ЗАЛК» від 24.03.2006 передбачено, що компанія «VELBAY HOLDINGS LIMITED» зобов'язалася:

- здійснювати інвестиції в сумі, яка відповідає сумі невиконаних зобов'язань, щодо інвестування в розмірі 200 млн. доларів США, які повинні бути направлені на: реконструкцію електролізного виробництва, реконструкцію глиноземного виробництва, промислове будівництво, екологічні заходи, інвестиції у нове обладнання і заходи, щодо технічного розвитку товариства, інвестиції на поповнення оборотного, виробництво фольги та пакувальних матеріалів, розширення сировинної бази;

- здійснити рефінансування довгострокових зобов'язань на суму 76 450 000 доларів США, а також здійснювати інші зобов'язання, покладені на продавця відповідно до договору купівлі-продажу № КПП-307 від 08.02.2001.

В період з лютого 2001 року по березень 2006 року, згідно Актів поточної перевірки виконання умов договору купівлі-продажу пакету акцій ВАТ «ЗАЛК», проведеної ФДМ України, ЗАТ «АвтоВАЗ-Інвест» не виконало взяті на себе зобов'язання в повному обсязі, інвестувавши із передбачених 200 млн доларів США лише 125 528,622 доларів США, а рефінансування у сумі 76 450 000 доларів США довгострокових зобов'язань не виконано взагалі.

В період з березня 2006 року по червень 2015 року, згідно Актів поточної перевірки виконання умов договору купівлі-продажу пакету акцій ВАТ «ЗАЛК», проведеної ФДМ України, компанією «VELBAY HOLDINGS LIMITED» інвестиційні зобов'язання, взяті відповідно до укладеного з ВАТ «ЗАЛК» та ФДМ України договору від 24.03.2006, не виконувались.

У зв'язку з невиконанням приватизаційних зобов'язань та недопущення знищення єдиного виробника алюмінію та кремнію в Україні, у 2008 році Генеральна прокуратура України, діючи в інтересах держави, звернулася

до Господарського суду міста Києва із позовною заявою про розірвання договору купівлі-продажу № КПП-307 від 08.02.2001 укладеного між ФДМ України та компанією ЗАТ «АвтоВАЗ-Інвест», розірвання договору купівлі-продажу від 24.03.2006 укладеного між ЗАТ «АвтоВАЗ-Інвест» та компанією «VELBAY HOLDINGS LIMITED», та вимогою про повернення пакету простих іменних акцій ВАТ «ЗалК» у кількості 423 514 923 (що становило 68,01% статутного капіталу комбінату), державі Україна в особі ФДМ України.

В подальшому, Рішенням Господарського суду міста Києва від 22.03.2012 у справі № 48/448-13/364 постановлено:

- розірвати договір купівлі-продажу № КПП-307 від 08.02.2001 р. пакета акцій ВАТ «ЗалК» у кількості 423 514 923 простих іменних акцій, що становить 68,01 % статутного фонду ВАТ «ЗалК», укладений між ФДМ України та ЗАТ «АвтоВАЗ-Інвест»;

- розірвати договір купівлі-продажу від 24.03.2006 пакета акцій ВАТ «ЗалК» у кількості 423 514 923 простих іменних акцій, що становить 68,01% статутного фонду ВАТ «ЗалК», укладений ЗАТ «АвтоВАЗ-Інвест» з компанією «VELBAY HOLDINGS LIMITED»;

- повернути пакет акцій ВАТ «ЗалК» у кількості 423 514 923 простих іменних акцій, що становить 68,01 % статутного фонду ВАТ «ЗалК», державі Україна в особі ФДМ України із застосуванням до покупців вказаного пакета вимог пункту 133 Державної програми приватизації на 2000-2002 роки, затвердженої Законом України від 18.05.2000 № 1723-III;

- зобов'язати зберігача АБ «ІНГ Банк Україна» списати з рахунку в цінних паперах компанії «VELBAY HOLDINGS LIMITED» 423 514 923 простих іменних акцій ВАТ «ЗалК», що становить 68,01 % статутного фонду ВАТ «ЗалК», що були предметом договорів купівлі-продажу від 08.02.2001 і 24.03.2006, та перерахувати зазначену кількість акцій на рахунок у цінних паперах ФДМ України, після чого надати ФДМ України виписку з рахунку у цінних паперах, яка є підтвердженням права власності на зазначений пакет акцій.

Постановою Київського апеляційного господарського суду від 23.05.2012 по справі № 48/448-13/364 рішення Господарського суду м. Києва, залишено без змін.

Згідно з ст. 105 Господарського процесуального Кодексу України від 06.11.1991 №1798-ХІІ постанова апеляційного суду набирає чинності з дня її прийняття .

Відповідно до пункту 2 ст. 13 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» від 07.07.2010 №2453-VI, ст. 124 Конституції України та ст. 115 Господарського процесуального Кодексу України судові рішення, що набрали законної сили, є обов'язковими до виконання усіма органами державної влади, органами місцевого самоврядування, їх посадовими та службовими особами, фізичними і юридичними особами та їх об'єднаннями на всій території України.

Постановою Верховного Суду України від 23.12.2014 було відмовлено у перегляді постанови Вищого господарського суду України від 29.10.2014 по справі № 48/448-13/364, якою залишено без змін постанову Київського апеляційного господарського суду від 23.05.2012 та рішення Господарського

суду м. Києва від 22.03.2012 про задоволення позовних вимог заступника Генерального прокурора України в інтересах Держави в особі Фонду державного майна України про розірвання договору купівлі-продажу від 08.02.2001 № КПП-307 та повернення у державну власність проданого за ним пакета акцій ВАТ «ЗАЛК» у кількості 423514923 простих іменних акцій номінальною вартістю 0,25 грн кожна, що становить 68,01% статутного капіталу.

Зі змісту Постанови Верховного суду України від 11.03.2015 встановлено, що компанією «VELBAY HOLDINGS LIMITED» не виконано зобов'язань з рефінансування довгострокових зобов'язань за кредитною угодою, що значною мірою позбавило державу Україна в особі Фонду державного майна України того, на що вона розраховувала під час укладення договорів, що свідчить про істотність порушення договірних зобов'язань і, як наслідок, про наявність підстав для розірвання договорів купівлі-продажу пакета акцій, та постановив відмовити у задоволенні заяви компанії «VELBAY HOLDINGS LIMITED».

Під час судового оскарження, але не пізніше 07.12.2011, усвідомлюючи, що у зв'язку з невиконанням взятих на себе приватизаційних зобов'язань, судом будуть скасовані приватизаційні договори, а як наслідок, контрольний пакет акцій ВАТ «ЗАЛК» повернуто державі, з метою остаточного знищення виробництва кремнію в Україні та переорієнтування постачання Дочірнім підприємством Відкритого акціонерного товариства «Запорізький виробничий алюмінієвий комбінат» «Глухівський кар'єр кварцитів» код ЄДРПОУ – 14015554 (далі ДП «ГКК», Дочірнє підприємство) сировини, необхідної для виробництва кремнію технічного на користь афілійованих до ОК «РУСАЛ» юридичних осіб, у Дерипаски О.В., який на той час був службовою особою та основним акціонером ОК «РУСАЛ», виник злочинний умисел, який полягав у незаконному відчуженні на користь ОК «РУСАЛ» корпоративних прав ДП «ГКК» за заниженою вартістю, який входив до складу ВАТ «ЗАЛК» (був його цінним активом), та на якому здійснювалась розробка й видобування кварцитів необхідних для виготовлення кремнію, та таким чином, позбавити ВАТ «ЗАЛК» права власності на ДП «ГКК» до повернення його у власність держави, у зв'язку з чим, Дерипаскою О.В. прийнято рішення розробити та реалізувати в життя злочинний план, який полягав у незаконному виведенні активу ДП «ГКК» без оцінки його майна та за заниженою вартістю, з структури власності ВАТ «ЗАЛК» та його заволодіння компанією ОК «РУСАЛ».

У цей же час, розуміючи, що одноосібно не зможе досягти поставленої мети, усвідомлюючи, що для досягнення реалізації свого злочинного плану необхідно залучити підпорядкованих йому, в структурі власності ОК «РУСАЛ», посадових та службових осіб підприємств, які в силу наділених своїх владних та службових повноважень матимуть змогу вчиняти або уповноважувати на вчинення юридично значимих правочинів та дій стосовно корпоративних прав та майна ДП «ГКК», яке перебувало у власності ПАТ «ЗАЛК», Дерипаска О.В. вирішив залучити до виконання свого злочинного плану службову особу ОК «РУСАЛ» – директора алюмінієвого дивізіону Захід ОК «РУСАЛ» та члена Наглядової ради ПАТ «ЗАЛК» Арнаутова Олексія Миколайовича (в прямому підпорядкуванні якого перебував ВАТ «ЗАЛК»), громадянку Республіки Кіпр

Рістік Суркуніс Олександр, начальника юридичного відділу – члена Ревізійної комісії ПАТ «ЗалК» Лисенка Олександра Вікторовича та інших невстановлених досудовим розслідуванням осіб.

У невстановлений досудовим слідством час та місці, але не пізніше 08 грудня 2011 року, отримавши у різний час згоду від зазначених осіб на скоєння особливо тяжкого злочину у складі організованої групи, Дерипаска О.В. довів до Арнаутова О.М., Рістік Суркуні О. та Лисенка О.В., мету діяльності злочинного об'єднання, щодо вчинення особливо тяжкого злочину, спрямованого на здійснення незаконного відчуження активів комбінату, зокрема ДП «ГКК», без проведення оцінки його майна та за заниженою вартістю, та переведення такого активу в структуру власності ОК «РУСАЛ», для персорієнтування постачання ДП «ГКК» кварцитів, які необхідні при виробництві кремнію технічного, на користь афілійованих до Дерипаски О.В. юридичних осіб, та таким чином знищити виробництво кремнію технічного в Україні, визначив членам організованої групи відповідні ролі в залежності від обсягу їх службових повноважень, довів до їх відома, визначив способи взаємодії та взаємозв'язку між усіма учасниками.

Згідно розробленого Дерипаскою О.В. злочинного плану він здійснюватиме загальне керівництво при плануванні діяльності організованої групи, забезпечуватиме взаємодію співучасників по вертикалі управління в структурі ОК «РУСАЛ», розроблятиме механізми вчинення злочину, координуватиме дії співучасників, встановлюватиме розмір винагороди для кожного співучасника.

Арнаутов О.М., як член Наглядової ради ПАТ «ЗалК», будучи службовою особою Товариства, як учасник організованої групи та пособник вчинення злочину, діючи умисно, з корисливих мотивів, зловживаючи своїм службовим становищем, усвідомлюючи свої злочинні дії, спрямовані на сприяння незаконному відчуженні активів Комбінату, зокрема ДП «ГКК», без проведення оцінки його майна та за заниженою вартістю, переведення такого активу в структуру власності ОК «РУСАЛ», в супереч інтересам Товариства, та таким чином, знищення виробництва кремнію технічного в Україні, повинен був сприяти в проведенні засідання Наглядової ради Товариства, забезпечити прийняття членами Наглядової Ради Товариства рішення про продаж належних йому корпоративних прав на ДП «ГКК» афілійованій до ОК «РУСАЛ» компанії, самому проголосувати за вказане рішення в якості члена Наглядової Ради, та сприяти в прийнятті рішення щодо підписання Рістік Суркуніс О. від імені комбінату договору купівлі-продажу корпоративних прав ДП «ГКК» з афілійованою до ОК «РУСАЛ» компанією.

Крім того, Рістік Суркуніс О., як член Наглядової ради ПАТ «ЗалК», будучи службовою особою Товариства, як учасниця організованої групи та виконавець злочину, діючи умисно та з корисливих мотивів, зловживаючи своїм службовим становищем, усвідомлюючи свої злочинні дії, в супереч інтересів Товариства, та в інтересах ОК «РУСАЛ», повинна була на зборах Наглядової Ради Товариства підтримати своїм голосом рішення про продаж належних йому корпоративних прав на ДП «ГКК» афілійованій до ОК «РУСАЛ» компанії,

рішення яким її уповноважено на підписання договору продажу корпоративних прав від ВАТ «ЗалК», та підписати від імені Товариства завідомо збитковий договір купівлі-продажу корпоративних прав ПАТ «ЗалК» на ДП «ГКК», та таким чином забезпечити незаконний продаж цих корпоративних прав афілійованій до ОК «РУСАЛ» юридичній особі, без проведення оцінки його майна та за заниженою вартістю.

Лисенко О.В., будучи начальником юридичного відділу та членом Ревізійної комісії ПАТ «ЗалК», службовою особою Товариства, як учасник організованої групи та пособник злочину, діючи умисно, з корисливих мотивів, зловживаючи своїм службовим становищем, при наявності конфлікту інтересів, усвідомлюючи свої злочинні дії спрямовані на здійснення незаконного відчуження активу комбінату, зокрема ДП «ГКК», без проведення оцінки його майна та за заниженою вартістю, переведення такого активу в структуру власності ОК «РУСАЛ», в супереч інтересам Товариства, та таким чином знищення виробництва кремнію технічного в Україні, повинен був, у якості контрагента, здійснити незаконний продаж корпоративних прав ДП «ГКК» без проведення оцінки його майна та за заниженою вартістю, забезпечити обернення цих корпоративних прав у власність афілійованої до ОК «РУСАЛ» юридичної особи, забезпечити передання усього майна, майнових прав та обов'язків від ДП «ГКК» до афілійованої до ОК «РУСАЛ» компанії – покупця корпоративних прав, та забезпечити проведення усіх необхідних для цього реєстраційних дій.

20.04.2011 на Загальних зборах Товариства (Протоколом № 15 від 20.04.2011) прийнято рішення:

- внесення змін до Статуту Товариства шляхом затвердження його нової редакції;

- внутрішнім положенням, необхідним у діяльності Товариства, визначити: Положення про Наглядову раду Товариства. Затвердити його у новій редакції;

- не припиняти ДП «ГКК» шляхом перетворення в ТОВ «ГКК» та не обирати комісію з припинення дочірнього підприємства, вказані рішення прийнято – 97,5 % голосів.

Відповідно до Статуту ПАТ «ЗалК», затвердженого Протоколом Загальних зборів акціонерів ВАТ «ЗалК» № 15 від 20.04.2011:

п. 1.3 – Відповідно до вимог ЗУ «Про акціонерні товариства» та згідно з рішенням Загальних зборів акціонерів ВАТ «ЗалК» найменування Відкрите акціонерне товариство «Запорізький виробничий алюмінієвий комбінат» змінено на Публічне акціонерне товариство «Запорізький виробничий алюмінієвий комбінат». ПАТ «ЗалК» є правонаступником за усіма правами та обов'язками ВАТ «ЗалК».

п. 9.1 - Органами управління та контролю Товариства є:

- Загальні збори акціонерів;
- Наглядова рада;
- Генеральний директор;
- Ревізійна комісія;

п. 9.2 - Загальні збори є вищим органом Товариства. До виключної компетенції Загальних зборів відноситься:

- прийняття рішення про виділ та припинення товариства, обрання ліквідаційної комісії, затвердження порядку та строків ліквідації, порядку розподілу між акціонерами майна, що залишається після задоволення вимог кредиторів і затвердження ліквідаційного балансу;

- створення, реорганізація та ліквідація дочірніх підприємств, філій та представництв, затвердження їх статутів та положень;

п. 9.41 - Наглядова рада Товариства є органом, що здійснює захист прав акціонерів товариства, і в межах компетенції, визначеної цим Статутом та чинним законодавством товариства, контролює та регулює діяльність Генерального директора товариства.

п. 9.42 - До компетенції Наглядової ради належить вирішення питань, передбачених цим Статутом, чинним законодавством України, а також передачих на вирішення Наглядової ради вищим органом управління Товариства. До виключної компетенції Наглядової ради належить:

- вирішення питань, віднесених чинним законодавством та цим Статутом до компетенції Наглядової ради у разі злиття, приєднання, поділу, виділу або перетворення товариства;

- прийняття рішення про обрання оцінювача майна товариства та затвердження умов договору, що укладатиметься з ним, встановлення розміру оплати його послуг;

- затвердження ринкової вартості майна у випадках, передбачених чинним законодавством України;

- прийняття рішень про притягнення до дисциплінарної та майнової відповідальності посадових осіб товариства;

п. 9.56 - Генеральний директор є одноосібним виконавчим органом товариства, який здійснює управління поточною діяльністю Товариства. Генеральний директор є підзвітним Загальним зборам і Наглядовій раді, організовує виконання їх рішень.

п. 9.57 - До компетенції генерального директора належить вирішення всіх питань, пов'язаних з керівництвом поточною діяльністю Товариства, крім питань, що належать до виключної компетенції Загальних зборів та Наглядової ради.

До компетенції Генерального директора Товариства належить:

- укладення та підпис від імені товариства правочинів (угод), договорів, контрактів, з врахуванням обмежень, передбачених статутом;

п. 9.65 - Ревізійна комісія є органом Товариства, який здійснює перевірку фінансово-господарської діяльності товариства.

п. 9.70 - Ревізійна комісія зобов'язана:

- підтверджувати достовірність даних, що містяться у звітах та інших фінансових документів або встановлювати факт їх недостовірності;

- інформувати Наглядову раду та Генерального директора про виявлені факти порушення встановленого законодавством порядку ведення бухгалтерської звітності та здійснення фінансово-господарської діяльності;

- вимагати позачергового скликання Загальних зборів у разі виникнення загрози суттєвим інтересам товариства або виявлення зловживань, вчинених посадовими особами.

п. 11.1 - Посадові особи органів Товариства – Голова та члени Наглядової ради, Ревізійної комісії та Генеральний директор Товариства.

п. 11.8 - Посадові особи органів Товариства повинні діяти в інтересах товариства, дотримуватися вимог законодавства, положень Статуту та інших документів товариства.

п. 11.9 - Посадові особи органів Товариства несуть відповідальність перед товариством за завдані йому збитки своїми діями (бездіяльністю), згідно із законом.

п. 11.10 - За порушення чинного законодавства України, вимог Статуту та інших внутрішніх документів Товариства, посадові особи можуть бути притягнені до дисциплінарної, матеріальної, цивільної, адміністративної та кримінальної відповідальності згідно з чинним законодавством України.

п. 11.11 - Товариство має право вимагати від посадових осіб відшкодування збитків, нанесених товариству внаслідок порушення ними своїх обов'язків та допущення халатності (невиконання чи не належне виконання покладених на посадову особу обов'язків, що завдало по необережності шкоду товариству), у повному обсязі, включаючи упущену вигоду товариства у розмірі її повної справедливої ринкової вартості в порядку, визначеному законодавством України.

Відповідно до Положення про Наглядову раду ПАТ «ЗалК», затвердженого Протоколом Загальних зборів акціонерів ВАТ «ЗалК» № 15 від 20.04.2011:

п. 2.1 - Наглядова рада є органом, що здійснює захист прав акціонерів Товариства, забезпечення ефективності їхніх інвестицій, сприяння реалізації Статутних завдань товариства, розробка стратегії, спрямованої на підвищення прибутковості та конкурентоспроможності товариства, здійснення контролю за діяльністю Генерального директора товариства.

п. 2.3 - До компетенції Наглядової ради входить:

- затвердження ринкової вартості майна у випадках, передбачених чинним законодавством України;

- прийняття рішення про обрання оцінювача майна товариства та затвердження умов договору, що укладатиметься з ним, встановлення розміру оплати його послуг;

- прийняття рішень про притягнення до дисциплінарної та майнової відповідальності посадових осіб товариства;

п. 3.2 - Члени Наглядової ради зобов'язані:

- діяти в інтересах товариства, добросовісно, розумно, та не перевищувати своїх повноважень. Обов'язок діяти добросовісно і розумно означає необхідність проявляти сумлінність, обачливість та належну обережність, які були б у особи на такій посаді за подібних обставин;

- керуватись у своїй діяльності чинним законодавством України, Статутом товариства, цим Положенням, іншими внутрішніми документами товариства;

- особисто брати участь у Загальних зборах акціонерів, засіданнях Наглядової ради;

- дотримуватись встановлених на товаристві правил та процедур щодо укладання правочинів, у вчиненні яких є заінтересованість (конфлікт інтересів);

- своєчасно надавати Загальним зборам акціонерів, Наглядовій раді повну і точну інформацію про діяльність та фінансовий стан Товариства.

п. 3.3 - Члени наглядової ради несуть цивільно-правову відповідальність перед товариством за збитки завдані товариству їх вищими діями (бездіяльністю).

п. 3.4 - Члени наглядової ради, які порушили покладені на них обов'язки, несуть відповідальність згідно чинного законодавства України. У разі якщо відповідальність несуть кілька осіб, їх відповідальність перед товариством є солідарною.

На виконання злочинного плану Дерипаски О.В., 07.12.2011 в період часу з 11 год 00 хв по 11 год 40 хв, за адресою: м. Запоріжжя, пр-т Металургів, буд. 1а, палац культури ЗАЛК, проведено Загальні збори акціонерів ПАТ «ЗАЛК», на яких обрано колегіальний орган управління та контролю товариства - Наглядову раду у складі: Арнаутова Олексія Миколайовича, Саханя Івана Яковича, Тихонової Яни Робертівни, Шевякова Дмитра Олександровича, Ольховика Олександра Федоровича, Горлова Віктора Гавриловича та Рістік Суркуніс Олександри.

Крім того, на вищевказаних зборах акціонери прийняли рішення щодо переобрання на новий строк Ревізійної комісії Комбінату у повному складі, членом якої був Лисенко О.В. (Лисенка О.В. у складі Ревізійної комісії переобрали на новий строк).

За результатами вищевказаних зборів складено Протокол № 16 від 07.12.2011 загальних Зборів акціонерів ПАТ «ЗАЛК».

Таким чином, з 07.12.2011 Арнаутів О.М., Рістік Суркуніс О. та Лисенко О.В., відповідно до ч. 3 ст. 18 Кримінального кодексу України являлись службовими особами ПАТ «ЗАЛК», оскільки обіймали на вказаному Товаристві посади, пов'язані із виконанням організаційно-розпорядчих та адміністративно-господарських функцій.

08.12.2011 Арнаутів О.М., будучи службовою особою Товариства діючи умисно, на виконання злочинного плану Дерипаски О.В., у складі організованої групи, зловживаючи службовим становищем, в супереч інтересів Товариства, діючи в інтересах ОК «РУСАЛ», достовірно усвідомлюючи, що приватизаційні зобов'язання афілійованої до ОК «РУСАЛ» – компанії «VELBAY HOLDINGS LIMITED», власника контрольного пакету акцій ПАТ «ЗАЛК», не виконані і відповідно до п. 5.2.1. договору № КПП-307 від 08.02.2001 та п.п. 3.1-3.2 договору від 24.03.2006 триває заборона щодо недопущення продажу всього або значної частини майна ПАТ «ЗАЛК», забезпечив одностороннє прийняття рішення членами Наглядової ради ПАТ «ЗАЛК» Саханем І.Я., Тихоновою Я.Р.,

Шевяковим Д.О, Ольховиком О.Ф., Горловим В.Г., Рістік Суркуніс О. та Арнаутовим О.М., щодо продажу корпоративних прав ПАТ «ЗАЛК» на ДП «ГКК» афілійованій до ОК «РУСАЛ» компанії - «UNITED COMPANY RUSAL SILICON LIMITED» (державна належність Республіка Кіпр, код в реєстрі – HE 124386, юридична адреса: Prodromou, 121, Hsdjikyriakio Building No. 1, Floor 1, 2064, Nicosia, Cyprus, далі - «United Company Rusal Silicon Limited») за ціною 6 076 070 грн, без проведення експертної оцінки активів цього підприємства, яка передбачена ч. 1 ст. 169 Господарського кодексу України.

В той же час, цим же рішенням, у невстановлений досудовим слідством час та місці, але не пізніше 08.12.2011, члени Наглядової ради ПАТ «ЗАЛК» Арнаутів О.М., Сахань І.Я., Тихопова Я.Р., Шевяков Д.О, Ольховик О.Ф., Горлов В.Г., Рістік Суркуніс О., в супереч інтересів Товариства та в порушення п. 9.57 Статуту Товариства щодо виключної компетенції права підпису договорів Генеральним директором Товариства, поручили члену Наглядової ради Рістік Суркуніс О. підписати від імені ПАТ «ЗАЛК» договір купівлі продажу корпоративних прав в ДП «ГКК» з компанією «UNITED COMPANY RUSAL SILICON LIMITED» (афілійованою до ОК «РУСАЛ» компанією) на відомих їй умовах.

Так, на виконання злочинного плану розробленого Дерипаскою О.В., на підставі вищевказаного протоколу засідання Наглядової ради ПАТ «ЗАЛК» без дати та номеру, 27.02.2012 у м. Запоріжжя, ПАТ «ЗАЛК» (Продавець), в особі члена Наглядової ради Рістік Суркуніс О., яка діяла на підставі Статуту та Рішення Наглядової ради від 08.12.2011 з однієї сторони, та компанія «UNITED COMPANY RUSAL SILICON LIMITED» (Покупець) в особі Лисенка О.В. (який одночасно обіймав посаду начальника юридичного відділу ПАТ «ЗАЛК» та був членом Ревізійної комісії Товариства), який діяв на підставі довіреності від 20.02.2012, уклали Договір купівлі-продажу корпоративних прав на ДП «ГКК» від 27.02.2012 № 80Д (2012) (далі – Договір № 80Д).

Згідно з п. 1.1. Договору № 80Д Продавець передає у власність Покупця, а Покупець приймає 100 відсотків корпоративних прав на ДП «ГКК» та зобов'язується сплатити за них належну грошову суму.

Відповідно до п. 2.1. Договору № 80Д право власності на корпоративні права переходять до Покупця з дня державної реєстрації змін до Статуту Дочірнього підприємства, що пов'язані із відчуженням корпоративних права на Дочірнє підприємство за цим Договором.

Вартість корпоративних прав на ДП «ГКК» становить 6 076 070,00 грн (розмір статутного капіталу становить 5 948 639 грн). Зазначену в цьому Договорі ціну, Продавець вважає вигідною для себе, її розмір не пов'язаний зі збігом якихось важких для нього обставин, скрутного матеріального становища та повністю задовольняє його. Розрахунок за Договором здійснюється шляхом перерахування Покупцем грошових коштів в сумі, визначеній в п. 4.1 цього Договору, на поточний рахунок Продавця протягом 10 банківських днів з дня переходу до Покупця права власності на корпоративні права (п. 4 Договору № 80Д).

Підписання сторонами договору буде свідчить про те, що передача-приймання відчужуваних корпоративних прав на Дочірнє підприємство відбулась та не вимагає додаткового підписання сторонами будь-яких актів (п. 7.2. Договору № 80Д).

Перебуваючи у невстановленому досудовим розслідуванням місці, але не пізніше 03.03.2012 Договір № 80Д підписано: від Продавця - Рістік Суркуніс О., від Покупця - Лисенком О.В. та скріплено печатками з обох сторін.

За результатами вищевказаних злочинних дій, 03.03.2012 проведено державну реєстрацію змін до Статуту Дочірнього підприємства, що пов'язані із відчуженням його корпоративних прав, та таким чином право власності на корпоративні права ДП «ГКК» перейшли афілійованій до ОК «РУСАЛ» компанії «UNITED COMPANY RUSAL SILICON LIMITED», що передбачено пунктом 2.1 Договору № 80Д.

Крім того, до Договору № 80Д укладено додаткову угоду № 1 від 17.04.2012, відповідно до пункту 4.3. якої розрахунок за договором здійснюється у доларах США за офіційним курсом НБУ, встановленим на дату здійснення оплати, шляхом перерахування Покупцем обумовленої грошової суми на банківський рахунок Продавця впродовж 90 календарних днів з дня переходу до Покупця права власності на корпоративні права.

Перебуваючи у невстановленому досудовим розслідуванням місці, не пізніше 19.04.2012 Додаткову угоду № 1 від 17.04.2012 до Договору № 80Д підписано: від Продавця - Генеральним директором Котюком Олександром Володимировичем від Покупця - Лисенком О.В.

В подальшому, відповідно до меморіального ордера № 11677107 від 19.04.2012 та виписки Запорізького відділення АТ «Сбербанк Росії» від 20.04.2012 на рахунок 260090230041 ПАТ «ЗАЛК» надійшли кошти в сумі 760 935,50 дол. США (еквівалент 6 076 602,62 грн) від компанії «UNITED COMPANY RUSAL SILICON LIMITED» за придбані корпоративні права за Договором № 80Д та додатковою угодою до нього № 1 від 17.04.2012.

В реєстрах бухгалтерського обліку ПАТ «ЗАЛК» господарські операції з відчуження корпоративних прав Дочірнього підприємства відображено:

У березні 2012 року:

- за дебетом субрахунку 971 «Собівартість реалізованих фінансових інвестицій» та кредитом субрахунку 141 «Інвестиції пов'язаним сторонам за методом обліку участі в капіталі» на загальну суму 9 697 009,0 грн;

- за дебетом субрахунку 793 «Результат іншої діяльності» та кредитом 971 «Собівартість реалізованих фінансових інвестицій» на суму 9 697 009,0 грн;

- за дебетом субрахунку 741 «Дохід від реалізації фінансових інвестицій» та кредитом субрахунку 793 «Результат іншої діяльності» на суму 6 076 070,0 грн;

- за дебетом субрахунку 377 «Розрахунки з іншими дебіторами» та кредитом субрахунку 741 «Дохід від реалізації фінансових інвестицій» на суму 6 076 070,0 грн;

У квітні 2012 року:

– за дебетом субрахунку 312 «Поточні рахунки в іноземній валюті» та кредитом субрахунку 377 «Розрахунки з іншими дебіторами» на суму 760 935,5 дол. США (гривневий еквівалент 6 076 602,62), а також за дебетом субрахунку 377 «Розрахунки з іншими дебіторами» та кредитом субрахунків 741 «Дохід від реалізації фінансових інвестицій» на суму 6 076 070,0 грн і 714 «Дохід від операційної курсової різниці» на суму 532,62 грн.

За даними річних фінансових звітностей ПАТ «ЗАЛК» за 2011 і 2012 роки встановлено, що в результаті реалізації у 2012 році фінансових інвестицій Товариством отримано 6 077,0 тис грн (рядок 180 Звіту про рух грошових коштів за 2012 рік (форма № 3), при цьому довгострокові фінансові інвестиції станом на 31.12.2011 становили 9 697,0 тис грн, а станом на 31.12.2012 – не рахувалися (рядок 360 Приміток до річної фінансової звітності за 2011, 2012 роки (форма №5).

Згідно зі Статутом Товариства підписання від імені ПАТ «ЗАЛК» правочинів (угод), договорів, контрактів, з урахуванням обмежень, передбачених статутом, належить до компетенції Генерального директора Товариства (п.п. 19 п. 9.57 Статуту Товариства). При цьому будь-які обмеження щодо підписання Генеральним директором угод від імені Товариства в Статуті Товариства відсутні.

Згідно з пунктом 3.3.2 рішення від 11.12.2003 № 571 Державної комісії з цінних паперів та фондового ринку «Про затвердження принципів корпоративного управління» конфлікт інтересів – це розбіжність між особистими інтересами посадової особи або її пов'язаних осіб та її посадовими (професійними) обов'язками діяти у найкращих інтересах товариства. Конфлікт інтересів може, зокрема, виникати, якщо посадова особа чи її пов'язана особа є стороною договору з товариством, бере участь в укладанні та виконанні договору як представник або посередник, отримує винагороду від товариства або від особи, яка є стороною договору тощо.

При цьому відповідно до Статуту ПАТ «ЗАЛК» Ревізійна комісія зобов'язана вимагати позачергового скликання загальних зборів у разі виникнення загрози суттєвим інтересам Товариства або виявлення зловживань, вчинених посадовими особами (п.п. 3 п. 9.70), посадові особи органів Товариства – Голова та члени Наглядової ради, Ревізійної комісії та Генеральний директор Товариства (п. 11.1), посадові особи Товариства повинні діяти в інтересах Товариства, дотримуватися вимог законодавства, положень Статуту та інших документів Товариства (п. 11.8), посадові особи органів Товариства несуть відповідальність перед Товариством за збитки, завдані Товариству своїми діями (бездіяльністю), згідно з законом (п. 11.9).

Відповідно до ч. 2 ст. 71 Закону України «Про акціонерні товариства» особою, заінтересованою у вчиненні акціонерним товариством правочину, вважається посадова особа органів товариства, яка бере участь у правочині як представник або посередник (крім представництва товариства посадовими особами). Особа, заінтересована у вчиненні правочину, зобов'язана протягом трьох робочих днів з моменту виникнення у неї заінтересованості поінформувати товариство про наявність у неї такої заінтересованості.

Якщо більшість членів Наглядової ради є особами, заінтересованими у вчиненні такого правочину, або не прийняла рішення про вчинення чи відмову від вчинення правочину, щодо якого є заінтересованість, протягом строку, встановленого ст. 71 Закону України «Про акціонерні товариства», це питання виноситься на розгляд Загальних зборів.

Крім того, відповідно до ч. 1 ст. 8 Закону України «Про акціонерні товариства» ринкова вартість майна у разі його оцінки відповідно до цього Закону, інших актів законодавства або статуту акціонерного товариства визначається на засадах незалежної оцінки, проведеної відповідно до законодавства про оцінку майна, майнових прав та професійну оціночну діяльність. Рішення про залучення суб'єкта оціночної діяльності - суб'єкта господарювання приймається наглядовою радою товариства (у процесі створення товариства - зборами засновників або засновником особисто у разі створення акціонерного товариства однією особою).

Як зазначалося, до виключної компетенції Наглядової ради Товариства належить прийняття рішення про обрання оцінювача майна Товариства та затвердження умов договору, що укладатиметься з ним, встановлення розміру оплати його послуг (п.п. 23 п. 9.42 Статуту Товариства та п.п. 25 п. 2.3 Положення про Наглядову раду).

Однак, досудовим слідством встановлено, що перед відчуженням корпоративних ДП «ГКК», Наглядовою радою Товариства не приймалися рішення про обрання оцінювача майна Товариства та затвердження умов договору, що укладатиметься з ним, встановлення розміру оплати його послуг.

Так, передувало відчуженню корпоративних прав ДП «ГКК» проведення технічної інвентаризації будівель та споруд та оформлення права власності на них.

Рішенням виконавчого комітету Баницької сільської ради Глухівського району Сумської області від 24.02.2011 № 07 «Про оформлення права власності» вирішено оформити право власності на будівлі та споруди, розташовані в с. Баничі, вул. Заводська, 18а, за ДП ВАТ «Запорізький виробничий алюмінієвий комбінат» «Глухівський кар'єр кварцитів», а саме: будівля АПК (А-2) з уборною (У); корпус дроблення (Б) з галереєю № 1,2,12 та насосною (Ф); корпус сортування (В0 з галереєю № 3-10; відділ збагачення (Г); тепловозне депо з залізничною колією (Д); майстерня (Е); гараж (Ж); кузня (И) з насосною (Ш); зварювальна (К); майстерня (А) з навісами (Ц,Ч); склад (М); трансформаторна (Н-2) з навісом (Х); ангар (П); склад (Р); нарядна (С); заправна (О); прохідна (Т) та зобов'язати КП «Глухівське бюро технічної інвентаризації» зареєструвати та оформити право власності на зазначені об'єкти нерухомого майна.

Також, Рішенням виконавчого комітету Баницької сільської ради Глухівського району Сумської області від 24.02.2011 № 08 «Про оформлення права власності» вирішено оформити право власності на склад вибухових речовин, розташований в с. Баничі, вул. Заводська, 18б, а саме: караульне приміщення; склад ВР № 1; склад ВР № 2; склад ВР № 3; насосна; огорожа, та зобов'язати КП «Глухівське бюро технічної інвентаризації» зареєструвати та оформити право власності на зазначені об'єкти нерухомого майна.

Згідно із висновком Звіту суб'єкта оціночної діяльності щодо ринкової вартості об'єктів нерухомого майна, що розташовані за адресою: Сумська обл., Глухівський р-н, с. Баничі, вул. Заводська, 18-А та 18-Б, що на праві власності належать ДП «ГКК» станом на 01.01.2012 та на 29.02.2012 (далі – Звіт), загальна ринкова вартість об'єктів нерухомого майна, що розташовані за адресою: Сумська обл., Глухівський р-н, с. Баничі, вул. Заводська, 18-А, що на праві власності належать ДП «ГКК» станом на 01.01.2012 склала 13 763 059,00 грн; - загальна ринкова вартість об'єктів нерухомого майна, що розташовані за адресою: Сумська обл., Глухівський р-н, с. Баничі, вул. Заводська, 18-Б, що на праві власності належать ДП «ГКК» станом на 01.01.2012 склала 288 430,0 грн; - загальна ринкова вартість об'єктів нерухомого майна, що розташовані за адресою: Сумська обл., Глухівський р-н, с. Баничі, вул. Заводська, 18 А, що на праві власності належать Дочірньому підприємству станом на 29.02.2012 склала 14 019 877,00 грн;- загальна ринкова вартість об'єктів нерухомого майна, що розташовані за адресою: Сумська обл., Глухівський р-н, с. Баничі, вул. Заводська, 18-Б, що на праві власності належать Дочірньому підприємству станом на 29.02.2012 склала 293 903,0 грн.

Встановлено, що різниця між сумою балансової вартості власного капіталу ДП «ГКК» станом на 01.01.2012 і різниці між балансовою та ринковою вартістю об'єктів нерухомого майна, що розташовані за адресою: Сумська обл., Глухівський р-н, с. Баничі, вул. Заводська, 18-А та 18-Б, право власності яких належали ДП «ГКК» з урахуванням Звіту щодо ринкової вартості об'єктів нерухомого майна станом на 01.01.2012 та коштами, отриманими ВАТ «ЗАЛК» згідно договору № 80Д (2012) від 27.02.2012 та додаткової угоди № 1 від 17.04.2012 станом на 01.01.2012 становить 14 964 886,38 грн.

Таким чином, в супереч п. 9.4 Статуту ПАТ «ЗАЛК» та вимогам ч. 3 ст. 33 Закону України «Про акціонерні товариства» відчуження корпоративних прав Дочірнього підприємства здійснено: без відповідного рішення Загальних зборів Товариства, через що членами Наглядової ради Товариства не дотримано п.п. 28 п. 9.3 Статуту Товариства і, як наслідок, порушено вимоги п. 27 ч. 2 ст. 33 Закону України «Про акціонерні товариства», яким передбачено що до виключної компетенції Загальних зборів товариства належить вирішення інших питань, що належать до виключної компетенції Загальних зборів згідно із статутом Товариства, при наявності у Лисенка О.В. конфлікту інтересів у розумінні п.п. 3.3.2 рішення від 11.12.2003 № 571 Державної комісії з цінних паперів та фондового ринку «Про затвердження принципів корпоративного управління» та ч. 2 ст. 71 Закону України «Про акціонерні товариства», відчуження корпоративних прав Дочірнього підприємства здійснено без проведення експертної оцінки активів цього підприємства, яка передбачена ч. 1 ст. 169 Господарського кодексу України, таким чином ПАТ «ЗАЛК» недоотримано у I півріччі 2012 року 14 964 886,38 грн і, як наслідок, Товариству завдано матеріальної шкоди (збитків) на вказану суму.

Відповідно до Статуту Дочірнього підприємства (друга редакція), затвердженого загальними зборами акціонерів ВАТ «ЗАЛК» (протокол № 8 від

28.07.2005), метою діяльності Дочірнього підприємства є організація виробничої діяльності з видобутку та первинної переробки кварцитів для потреб металургійної промисловості, першочергового забезпечення потреб Засновника в кварцитах для виробництва кремнію, виробництва іншої промислової продукції, її реалізації, залучення інвестицій в розвиток виробничої сфери, здійснення зовнішньоекономічної діяльності для забезпечення функціонування виробництва, отримання прибутку (пункт 2.1), засновником і власником Підприємства є ВАТ «Запорізький виробничий алюмінієвий комбінат» (пункти 1.2 і 4.2.1).

Так, при реалізації розробленого Дерипаскою О.В. злочинного плану, Дерипасці О.В., членам Наглядової ради ПАТ «ЗАЛК» Арнаутову О.М., Рістік Суркуніс О. та начальнику юридичного відділу – члену Ревізійної комісії Товариства Лисенку О.В. було достовірно відомо, що ДП «ГКК», як структурний підрозділ ПАТ «ЗАЛК», був повністю задіяний у технологічному виробництві кремнію на ВАТ «ЗАЛК» та 97% продукції якого постачалось для потреб вказаного акціонерного Товариства.

За результатами проведення судово-претензійної роботи Генеральної прокуратури України Постановою Київського апеляційного господарського суду від 23.05.2012 залишено без змін рішення Господарського суду м. Києва від 22.03.2012 щодо повернення 68% пакету акцій ВАТ «ЗАЛК» у власність держави, яке набрало законної сили, але не було виконано у зв'язку з касаційним оскарженням та рішеннями про забезпечення позовів. В подальшому, постановою Вищого господарського суду України від 29.10.2014 № 48/448-13-364, яка переглянута постановами Верховного Суду України від 23.12.2014 та 11.03.2015, рішення судів першої та апеляційної інстанції залишені без змін, та 68 % пакету акцій ВАТ «ЗАЛК» повернуто у власність держави.

Відповідно до обмеженої виписки про стан рахунку в цінних паперах станом на 09.06.2015, виданої Депозитарною установою ТОВ «Фондова компанія «Емісія» від 09.06.2015 № 629, органом управління державними корпоративними правами в особі держави є Фонд державного майна України, (розмір державної частки у статутному фонді становить 68,0095% або у кількості 423514923 акцій на загальну суму 105878730,75 грн).

Таким чином ПАТ «ЗАЛК» повернуто у власність державі, але вже без його цінного активу у вигляді ДП «ГКК», який залишився в структурі власності ОК «РУСАЛ».

Таким чином, Дерипаска О.В., своїми умисними діями які виражались у організації вчинення злочину, діючи у складі організованої групи, перебуваючи на посаді генерального директора ОК «РУСАЛ» (будучи наділеним владними повноваженнями) та будучи його найбільшим акціонером, на виконання розробленого ним злочинного плану, за безпосереднім вчиненням злочинних дій Арнаутовим О.М., Рістік Суркуніс О. та Лисенком О.В., діючи умисно та в інтересах ОК «РУСАЛ», на шкоду ВАТ «ЗАЛК» та економічним інтересам України, достовірно усвідомлюючи, що зобов'язання афілійованої до ОК «РУСАЛ» – власника контрольного пакету акцій ВАТ/ПАТ «ЗАЛК» компанії «VELBAY HOLDINGS LIMITED» не виконані, в процесі судового оскарження

приватизаційних договорів, що передбачало повернення ПАТ «ЗалК» під контроль держави, та в порушення п.п. 28 п. 9.3, п. 9.4 Статуту ПАТ «ЗалК», вимог ч. 3 ст. 33 Закону України «Про акціонерні товариства», організував незаконне відчуження корпоративних прав ПАТ «ЗалК» на ДП «ГКК», без експертної оцінки його активів, передбаченої ч. 1 ст. 169 Господарського кодексу України, та обернення його активів на користь ОК «РУСАЛ», в результаті чого ПАТ «ЗалК» у I півріччі 2012 року недоотримано грошові кошти у сумі 14 964 886,38 грн, чим завдано шкоди (збитку) ПАТ «ЗалК» на зазначену суму.

Незаконними діями Дерипаски О.В. завдано державним інтересам в особі ПАТ «ЗалК» збитків на загальну суму 14 964 886,38 грн, що є особливо великим розміром, оскільки більше ніж в 600 разів перевищує неоподаткований мінімум доходів громадян, встановлений на 2012 рік.

Таким чином, своїми умисними діями Дерипаска О.В. вчинив кримінальне правопорушення, передбачене ч. 3 ст. 27 ч. 5 ст. 191 КК України – організація заволодіння чужим майном шляхом зловживання службовою особою своїм службовим становищем, вчинене організованою групою та в особливо великих розмірах.

Легалізація (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом:

Достовірно усвідомлюючи, що зобов'язання афілійованої до ОК «РУСАЛ» – власника контрольного пакету акцій ПАТ «ЗалК» компанії «VELBAY HOLDINGS LIMITED» не виконані, в процесі судового оскарження приватизаційних договорів, що передбачало повернення ПАТ «ЗалК» під контроль держави, з метою остаточного знищення виробництва кремнію в Україні, переорієнтування постачання сировини необхідної для його виробництва на території РФ, при незаконному відчуженні корпоративних прав ДП «ГКК» на користь ОК «РУСАЛ», але не пізніше 03 березня 2012 року, у Дерипаски О.В. виник злочинний умисел, який полягав у легалізації незаконно набутого цінного активу ПАТ «ЗалК» – корпоративних прав на ДП «ГКК» (в тому числі всього його майна та права на видобуток корисних копалин), що забезпечить подальший видобуток кварциту на Баницькому родовищі під контролем Дерипаски О.В. в структурі власності ОК «РУСАЛ», його постачання на територію Російської Федерації для забезпечення потреб підприємств військово-промислового комплексу РФ, які виконували державні замовлення держави-агресора з виробництва озброєння та військової техніки.

У цей же час, розуміючи, що одноосібно не зможе досягти поставленої мети, усвідомлюючи, що для досягнення реалізації свого злочинного плану необхідно залучити підпорядкованих йому, в структурі власності ОК «РУСАЛ», посадових та службових осіб підприємств, Дерипаска О.В. вирішив залучити до виконання свого злочинного плану службову особу ПАТ «ЗалК» – начальника юридичного відділу та члена Ревізійної комісії Товариства Лисенка Олександра Вікторовича, директора ДП «ГКК» Лагутіна Василя Олександровича та інших невстановлених досудовим розслідуванням осіб.

У невстановлений досудовим слідством час та місці, але не пізніше 03.03.2012, отримавши згоду від Лисенка О.В. та Лагутіна В.О. на скоєння особливо тяжкого злочину, Дерипаска О.В. довів до їх відома мету діяльності злочинної групи, щодо вчинення особливо тяжкого злочину, спрямованого на здійснення легалізації незаконно набутого цінного активу ПАТ «ЗАЛК» – корпоративних прав на ДП «ГКК» (в тому числі всього його майна та права на видобуток корисних копалин), що забезпечить подальший видобуток кварциту на Баницькому родовищі під контролем Дерипаски О.В. в структурі власності ОК «РУСАЛ», визначив способи взаємодії та взаємозв'язку між ними.

Так, Лисенко О.В., відповідно до відведеної Дерипаскою О.В. йому злочинної ролі, діючи умисно та в інтересах ОК «РУСАЛ», як виконавець злочину, в якості уповноваженого представника за довіреністю афілійованої до ОК «РУСАЛ» компанії «United Company Rusal Silicon Limited», як нового власника корпоративних прав ДП «ГКК», на підставі довіреності від 08.05.2014 виконав наступні дії.

11.06.2014 перебуваючи у м. Глухів Сумської області Лисенко О.В. діючи на підставі доручення від імені власника статутного капіталу ДП ВАТ «ЗАЛК» «ГКК» - компанії «United Company Rusal Silicon Limited», прийняв наступні рішення (Рішення від 11.06.2014):

- припинення ДП ВАТ «ЗАЛК» «ГКК» шляхом його перетворення у Товариство з обмеженою відповідальністю «Глухівський кар'єр кварцитів»;
- припинення повноважень директора ДП ВАТ «ЗАЛК» «ГКК» Лагутіна Василя Олександровича з 11.04.2014 р.;
- створення Комісії з припинення ДП ВАТ «ЗАЛК» «ГКК» у складі двох осіб та призначити з 12.06.2014 р. Головою комісії з припинення – Лагутіна В.О. та членом комісії з припинення Шаймарданову Надію Денисівну;
- затвердження, що з моменту призначення Комісії з припинення до неї переходять повноваження щодо управління справами ДП ВАТ «ЗАЛК» «ГКК»;
- затвердження порядку і строку заявлення кредитором своїх вимог.

На підставі вищевказаного рішення складено:

- баланс (Звіт про фінансовий стан) ДП ВАТ «ЗАЛК» «ГКК» на 31.07.2014 р., який підписано від імені керівника Лагутіна В.О. та головного бухгалтера Шаймарданової Н.Д.;
- передавальний акт від 19.08.2014, згідно якого правонаступником усього майна, майнових прав та обов'язків ДП ВАТ «ЗАЛК» «ГКК» за цим Актом є ТОВ «ГКК», який підписано від імені Голови комісії з припинення ДП ВАТ «ЗАЛК» «ГКК» Лагутіна В.О. та Члена комісії з припинення Шаймарданової Н.Д.

В подальшому, 19.08.2014 року перебуваючи у м. Глухів Сумської області, Лисенко О.В., продовжуючи виконувати злочинний план Дерипаски О.В., як представник компанії «United Company Rusal Silicon Limited» за довіреністю від 08.05.2014, діючи від імені та в інтересах ОК «РУСАЛ», організував та одноосібно провів Загальні збори учасників ТОВ «ГКК». Відповідно до протоколу Загальних зборів учасників ТОВ «ГКК» № 1 від 19.08.2014, Лисенко О.В., створив ТОВ «ГКК», сформував статутний капітал

товариства у розмірі 5 948 639 грн 100% якого закріпив за компанією «United Company Rusal Silicon Limited», затвердив Статут товариства, обрав генерального директора товариства Лагутіна В.О. та осіб, яких уповноважено на вчинення будь-яких дій щодо створення і державної реєстрації ТОВ «ГКК» в особі Лисенка О.В. та Лагутіна В.О.

Цього ж дня, Лисенко О.В., як повноважний представник компанії, що діє на підставі довіреності від 08.05.2014, підписав Статут ТОВ «ГКК» затверджений Протоколом Загальних зборів Учасників ТОВ «ГКК» від 19.08.2014.

Таким чином, за результатами здійснення незаконного відчуження корпоративних прав на ДП «ГКК», що призвело до завдання збитків ПАТ «ЗалК» в особливо великих розмірах, з метою остаточного знищення виробництва кремнію в Україні та забезпечення його виробництва на території Російській Федерації, з метою приховання, маскуванню незаконного походження майна та володіння ним, Лисенко О.В., діючи умисно та в інтересах ОК «РУСАЛ», на виконання злочинного плану Дерипаски О.В., вчинив усі дії необхідні для реєстрації ТОВ «ГКК» в органах державної влади та надання йому організаційно-правової форми відповідно до ст. 37 Закону України «Про державну реєстрацію юридичних осіб та фізичних осіб - підприємців», та на виконання злочинного плану Дерипаски О.В., діючи умисно та в інтересах ОК «РУСАЛ», Лагутін В.О. подав 19.08.2014 до органу державної реєстрації Глухівської районної державної адміністрації Сумської області установчі документи ТОВ «ГКК» та реєстраційну картку на проведення державної реєстрації юридичної особи, утвореної шляхом реорганізації діючої (діючих) юридичної особи (юридичних осіб) у результаті злиття, поділу, виділу або перетворення, на підставі яких органом державної реєстрації зареєстровано в Єдиному державному реєстрі юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців Товариство з обмеженою відповідальністю «Глухівський кар'єр кварцитів», запис № 16271120021000601 від 19.08.2014.

Таким чином, Дерипаска О.В., перебуваючи на посаді генерального директора ОК «РУСАЛ» (будучи наділеним владними повноваженнями) та будучи його найбільшим акціонером, на виконання розробленого ним злочинного плану, за безпосереднім вчиненням злочинних дій Лисенка О.В. та Лагутіна В.О., діючи умисно, в інтересах ОК «РУСАЛ», на шкоду ВАТ «ЗалК» та економічним інтересам України, достовірно усвідомлюючи, що зобов'язання афілійованої до ОК «РУСАЛ» компанії «VELBAY HOLDINGS LIMITED» – власника контрольного пакету акцій ВАТ «ЗалК», не виконані, до повернення контрольного пакету акцій ПАТ «ЗалК» у власність держави, організував вчинення правочину з майном, одержаними внаслідок вчинення суспільно небезпечного протиправного діяння, що передувало легалізації (відмиванні) доходів – набуття у спосіб незаконного відчуження корпоративних прав ПАТ «ЗалК» на ДП «ГКК» та майна ПАТ «ЗалК» на користь компанії «United Company Rusal Silicon Limited» афілійованої до ОК «РУСАЛ», а також вчинення дій, спрямованих на приховання та маскуванню незаконного походження такого майна, володіння ним та його використання.

При цьому, відповідно до злочинного плану розробленого Дерипаскою О.В., після повернення контрольного пакету акцій ПАТ «ЗАЛК» у власність держави, ДП «ГКК» було залишено у власності афілійованої до ОК «РУСАЛ» компанії «United Company Rusal Silicon Limited», а його сировина з 2015 року по 24.02.2022 постачалась на територію Російської Федерації для забезпечення безперебійної роботи військово-промислового комплексу РФ для ведення агресивної війни проти України.

Крім того, зі змісту інформації яка міститься в Звітному балансі запасів корисних копалин за 2022 рік (форма № 5-ГР), запаси корисних копалин (кварциту) на 01.01.2023 (в т.ч. станом на 24.02.2022 – призупинення видобування кварциту), в цілому по Баницькому родовищу складають 7 250 570 тон.

Відповідно Висновку за результатами експертизи гемологічних об'єктів від 22.02.2022 № 27796/120223 Д вартість однієї тони складає 30 доларів США, з чого можна зробити висновок про те, що загальна вартість корисних копалин становить не менше 8 000 000 000 грн.

Станом на 24.02.2022 ТОВ «ГКК» мав ліцензію на право видобування кварциту (строк дії до 2027 року) в обсязі 7 250 570 тон, але внаслідок заволодіння та легалізації ТОВ «ГКК» заподіяно збитки державі в особливо великому розмірі, внаслідок неможливості використання вказаних надр, які згідно Конституції України належать народу.

При цьому, встановлено, що вартість капіталу ДП «ГКК» з урахуванням оцінки його нерухомого майна в період відчуження становила 21 041 498 грн.

Таким чином, Дерипаска О.В. організував вчинення правочину з майном, одержаним в наслідок вчинення суспільно небезпечного діяння, що передувало легалізації (відмиванню) доходів в особливо великому розмірі – на загальну суму 21 041 498 грн, яка більш ніж в 18 000 разів перевищує неоподаткований мінімум доходів громадян, встановлений на 2014 рік.

Таким чином, своїми умисними діями Дерипаска О.В. вчинив кримінальне правопорушення, передбачене ч. 3 ст. 27 ч. 3 ст. 209 КК України – організацію легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом, вчинене організованою групою осіб та в особливо великих розмірах.

Фінансування дій, вчинених з метою насильницької зміни чи повалення конституційного ладу або захоплення державної влади, зміни меж території або державного кордону України:

20 лютого 2014 року Російською Федерацією розпочато ведення агресивної війни проти України, здійснення підривної діяльності, в тому числі, і шляхом вторгнення підрозділів збройних сил РФ на територію півострова Крим, захоплення державних установ та організацій, військових частин.

Постановою Ради Федерації Федеральних зборів РФ «Про використання збройних сил Російської Федерації на території України» від 01 березня

2014 року № 48-СФ за результатами звернення президента РФ, виходячи з інтересів безпеки життя громадян РФ, особового складу військового контингенту збройних сил РФ, що дислокується на території України (АР Крим), надано згоду президенту РФ на використання збройних сил РФ на території України.

На початковій стадії агресії особовий склад окремих російських збройних формувань не мав розпізнавальних знаків. 27.02.2014 збройні підрозділи спеціального призначення збройних сил Російської Федерації захопили будівлі Ради міністрів та Верховної Ради Автономної Республіки Крим. Чорноморський флот Російської Федерації заблокував українські порти, де знаходилися кораблі Військово-Морських Сил України. За цих обставин лідер партії «Русское единство» Сергій Аксьонов у незаконний спосіб проголосив себе головою Ради міністрів Автономної Республіки Крим та закликав президента Російської Федерації «забезпечити мир і спокій в Криму». У відповідь на цей заклик президент Російської Федерації, порушуючи міжнародне право, звернувся до Ради Федерації Федеральних зборів Російської Федерації, яка своєю постановою від 1 березня 2014 року, протиправно легалізуючи ці порушення, надала згоду на використання на території України збройних сил Російської Федерації. Як наслідок, це призвело до збройного захоплення і воєнної окупації невід'ємної частини України - Автономної Республіки Крим та міста Севастополя. Нелегітимно сформована в умовах російської воєнної окупації виконавча влада Автономної Республіки Крим 16.03.2014 провела псевдореферендум про входження Автономної Республіки Крим та міста Севастополя до складу Російської Федерації, результати якого не були визнані жодною країною світу, крім РФ. 18.03.2014 самозвані представники Автономної Республіки Крим та міста Севастополя підписали з президентом Російської Федерації «Договір про прийняття до Російської Федерації Республіки Крим і створення у складі Російської Федерації нових суб'єктів».

Законом України № 1533-VII від 19.06.2014 року введено кримінальну відповідальність за фінансування дій, вчинених з метою насильницької зміни чи повалення конституційного ладу або захоплення державної влади, зміни меж території або державного кордону України, який набув чинності 11.07.2014.

У невстановлений досудовим розслідуванням час та місці, але не пізніше 26.08.2014 року, Дерипаска О.В., з метою доведення до кінця розробленого ним злочинного плану, після остаточного знищення виробництва кремнію в Україні, за результатами проведення незаконного правочинну з відчуження корпоративних прав ПАТ «ЗалК» на ДП «ГКК» та обернення їх у власність афілійованої до ОК «РУСАЛ» компанії «United Company Rusal Silicon Limited», та як результату передачі усього майна та майнових прав від ДП «ГКК» до ТОВ «ГКК», реєстрації ТОВ «ГКК» в органах державної влади, прийняв рішення щодо організації подальшого постачання видобутого на потужностях ТОВ «Глухівський кар'єр кварцитів» високоякісного кварциту на територію Російської Федерації для забезпечення потреб підприємств військово-промислового комплексу РФ які виконували державні замовлення держави-агресора з виробництва озброєння та військової техніки.

У цей же час, розуміючи, що одноосібно не зможе досягти поставленої мети, усвідомлюючи, що для досягнення реалізації свого злочинного плану необхідно залучити підпорядкованих йому, в структурі власності ОК «РУСАЛ», посадових та службових осіб підприємств, Дерипаска О.В. вирішив залучити до виконання свого злочинного плану директора ТОВ «ГКК» Лагутіна Василя Олександровича.

У невстановлений досудовим розслідуванням час та місці, але не пізніше 26.08.2014 року, отримавши згоду від Лагутіна В.О. на участь у скоєнні тяжкого злочину, Дерипаска О.В. будучи генеральним директором та співвласником ОК «РУСАЛ», якій належав ТОВ «ГКК», поклав на Лагутіна В.О. обов'язок безпосереднього контролю над діяльністю ТОВ «ГКК», видобутку кварциту та його постачання на територію РФ для забезпечення потреб підприємств військово-промислового комплексу РФ, які виконували державні замовлення держави агресора з виробництва озброєння та військової техніки.

Так, після проведення державної реєстрації ТОВ «ГКК», з метою збереження монопольного права на користування надрами Баницького родовища кварцитів компанією ОК «РУСАЛ» та постачання видобутих корисних копалин до Російської Федерації, в тому числі для забезпечення потреб військово-промислового комплексу РФ, 26.08.2014 директором ТОВ «ГКК» до державної служби геології та надр України направлено заяву про внесення змін до спеціального договору на користування надрами № 1006 від 29.07.1997 в частині зміни назви власника дозволу ДП ВАТ «ЗалК» «ГКК» на ТОВ «ГКК», після чого 09.06.2015 між ТОВ «ГКК» та Державною службою геології та надр затверджено угоду № 1006 про умови користування надрами з метою видобування корисних копалин, на підставі якої внесено зміни до спеціального дозволу на користування надрами № 1006 від 29.07.1997 в графу відомості про власника в якій зазначено нового власника дозволу ТОВ «ГКК».

Так, за результатами незаконного відчуження корпоративних прав ПАТ «ЗалК» на ДП «ГКК» та їх придбання афілійованою відносно ОК «РУСАЛ» юридичною особою – компанією «United Company Rusal Silicon Limited», подальшої передачі всього майна та майнових прав від ДП «ГКК» до ТОВ «ГКК», реєстрації в органах державної влади припинення ДП ВАТ «ЗалК» «ГКК» шляхом його перетворення у ТОВ «ГКК», зміни спеціального дозволу про надання права на видобуток кварциту ТОВ «ГКК», Дерипаскою О.В. досягнуто остаточного знищення виробництва кремнію в Україні та збережено монопольне право на користування надрами Баницького родовища кварцитів компанією ОК «РУСАЛ» та постачання видобутих корисних копалин до Російської Федерації, в тому числі для забезпечення потреб військово-промислового комплексу РФ.

На реалізацію злочинного плану, Дерипаска О.В. та Лагутін В.О., діючи за попередньою змовою, діючи умисно, протиправно, з метою фінансування дій, вчинених з метою зміни меж території або державного кордону України, шляхом матеріального забезпечення підприємств військово-оборонної промисловості Російської Федерації, які виробляють зброю для збройних сил Російської Федерації, у період часу з 14.07.2014 року по 24.02.2022 рік, забезпечили

видобуток на потужностях ТОВ «Глухівський кар'єр кварцитів» високоякісного кварциту та його поставку відповідно до контрактів на адреси підприємств РФ, а саме:

- афілійованій до ОК «РУСАЛ» компанії - Обществу с ограниченной ответственностью «Объединенная компания Русал Кремний Урал» (РФ, ОГРН – 1026600933600, ИНН – 6612006391, КПП – 661201001, до 26.01.2018 року мала назву Общество с ограниченной ответственностью «Суал-Кремний-Урал», далі – ООО «ОК «Русал Кремний Урал») – кварцит грудковий вміст оксиду кремнію не менше 99% (код товару 2506200000) в кількості 264 544, 05 тон, фактурною вартістю 154 893 321,53 грн;

- афілійованій до ОК «РУСАЛ» компанії – Акционерному обществу «Кремний» (РФ, ОГРН – 1023802254145, ИНН – 3821008439, КПП – 381001001, далі – АО «Кремний») – кварцит грудковий вміст оксиду кремнію не менше 99% (код товару 2506200000) в кількості 25 554, 2 тон, фактурною вартістю 23 413 378, 24 грн;

- Публичному акционерному обществу «Новолипецкий металлургический комбинат» (РФ, ОГРН – 1024800823123, ИНН – 4823006703, КПП – 482301001, далі ПАО «НЛМК») – кварцит грудковий вміст оксиду кремнію не менше 99% (код товару 2506200000) в кількості 271 140, 25 тон, фактурною вартістю 225 581 553, 70 грн.

Таким чином, в адресу підприємств зареєстрованих та фактично перебуваючих на території Російської Федерації, на задоволення потреб підприємств оборонно-промислового комплексу РФ постановлено видобутого кварциту, в період з 14.07.2014 року по 24.02.2022 рік, у кількості 561 238,5 тон, фактурною вартістю на загальну суму – 403 888 252 грн.

ООО «ОК «Русал Кремний Урал» з 31.10.2012 належить афілійованій відносно ОК «РУСАЛ» юридичній особі – компанії «United Company Rusal Silicon Limited», контрольний пакет акцій якої належить Дерипасці О.В. Крім того, компанії «United Company Rusal Silicon Limited» з 03.03.2012 володіє ТОВ «Глухівський кар'єр кварцитів» (до 19.08.2014 ДП ВАТ «ЗалК» «ГКК»).

При цьому, ООО «ОК «Русал Кремний Урал», АО «Кремний», ПАО «НЛМК» у вищевказаний період співпрацювали з підприємствами які входять до оборонно-промислового комплексу РФ, а саме:

1. ООО «ОК «Русал Кремний Урал» в період 2019 року реалізовано в адресу Акционерное общество «Новосибирский механический завод «Искра», ОГРН – 1115476008890, ИНН – 5410039642, КПП – 541001001, юридична адреса: РФ, Новосибірська обл., м. Новосибірськ, вул. Чекалина, буд. 8, далі - АО «НМЗ «Искра») кремній кристалічний.

АО «НМЗ «Искра» входить до складу холдингу «Технодинамика» корпорації «Ростех» та є виробником вибухових засобів, капсуль-запалювачів, патронів, детонаторів та шнурів для вибухових засобів, радіоадаптерів для вибухових ліній, пускових пристроїв. В рамках державного замовлення РФ, підприємство в 2021 році поставила продукцію військового та цивільного призначення підприємствам з виробництва стрілецької зброї, виробнику парашутних систем та авіаційному холдингу на суму понад 281,8 млн російських

рублів. Протягом 2018-2020 років на інноваційний розвиток підприємство витратило понад 390 млн російських рублів, що дало змогу виробляти конкурентну продукцію цивільного та військового призначення.

За виробництво зброї та боєприпасів для російської армії, Указом Президента України від 27.05.2023 № 307/2023 «Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 27 травня 2023 року «Про застосування персональних спеціальних економічних та інших обмежувальних заходів (санкцій)», у відношенні АО «НМЗ «Искра» накладено санкції.

2. АО «Кремний» основний вид діяльності - виробництво інших кольорових металів) афілійована відносно ОК «РУСАЛ» компанія, співпрацювала з підприємствами які входять в оборонно-промисловий комплекс РФ, а саме:

- АО «Кремний» в період 2015, 2017 рр. реалізовано в адресу Акционерного общества «Уральский научно исследовательский институт композиционных материалов» (ОГРН – 1095906003490, ИНН – 5906092190, КШП – 590601001, юридична адреса: РФ, Пермський край, м. Пермь, вул. Новозвягінська, буд. 57, далі - АО «УНИИКМ») кремнію технічного рафінованого.

АО «УНИИКМ» входить до складу ОАО «Корпорация «Тактическое военное вооружение», є розробником та виробником товарів з високотемпературних композиційних матеріалів. АО «УНИИКМ» є одним з провідних підприємств оборонно-промислового комплексу РФ, яке приймає участь в різноманітних проектах з ракетно-космічної техніки: «Морской Старт», «Протон», «Тополь-М» та в інших в рамках державного оборонного замовлення РФ.

За виробництво зброї та боєприпасів для російської армії, Указом Президента України від 19.10.2022 № 726/2022 «Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 19 жовтня 2022 року «Про застосування та внесення змін до персональних спеціальних економічних та інших обмежувальних заходів (санкцій)», у відношенні АО «УНИИКМ» накладено санкції.

3. ПАО «НЛМК» (Російська Федерація, м. Липецьк, пл. Металургів, 2, основний вид діяльності - виробництво листового холоднокатаного сталевого прокату) співпрацювало з підприємствами, які входять в оборонно-промисловий комплекс РФ, а саме:

- ПАО «НЛМК» в період 2018, реалізовано в адресу АТ «Науково-виробнича корпорація «Космічні системи моніторингу, інформаційно-керівні і електромеханічні комплекси» ім. А.Г. Йосиф'яна» (РФ, м. Москва ул. Вольная, д.30, Хоромный туп., д.4, далі – АО «Корпорация «ВНИИЭМ»): електротехнічної сталі.

Встановлено, що АО «Корпорации «ВНИИЭМ» є приладобудівним підприємством космічної галузі, приймає участь в розробці балістичних ракет, входить до складу корпорації «Роскосмос».

За виробництво зброї та боєприпасів для держави-агресора, Указом Президента України від 22.04.2023 № 236/2023 «Про рішення Ради національної

безпеки і оборони України від 22 квітня 2023 року "Про застосування та внесення змін до персональних спеціальних економічних та інших обмежувальних заходів (санкцій)», у відношенні АО «Корпорации «ВНИИЭМ» накладено санкції.

- ПАО «НЛМК» в період 2016, 2017, реалізовано в адресу Акционерное общество «Ижевский электромеханический завод «Купол» (ОГРН – 1021801143374, ИНН – 1831083343, КПП – 183101001, юридична адреса: РФ, Удмуртская Республіка, м. Іжевськ, вул. Пісочна, буд. 3, далі - АО «ІЕЗ «Купол») прокату листового холоднокатанного сталюого.

Встановлено, що АО «ІЕЗ «Купол» є одним з найбільших підприємств оборонно-промислового комплексу РФ, яке входить до концерну ПВО «Алмаз-Антей». АО «ІЕЗ «Купол» виготовляє ЗРК «Тор-М2» та комплекс «Саман-М1», також випускало ЗРК «Оса-АКМ», вузли та прилади для ЗРК «Круг», ЗРК «Бук», ЗРК «Куб», ЗРС «С300В». Також АО «ІЕЗ «Купол» випускав артилерійські розвідувальні комплекси «Дарьял».

За виробництво зброї та боєприпасів для держави-агресора, Указом Президента України від 19.10.2022 № 726/2022 «Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 19 жовтня 2022 року «Про застосування та внесення змін до персональних спеціальних економічних та інших обмежувальних заходів (санкцій)», у відношенні АО «ІЕЗ «Купол» накладено санкції.

- ПАО «НЛМК» в період 2015, 2016 реалізовано в адресу Федеральное государственное унитарное предприятие «Производственное объединение «Север» (ОГРН – 1025403907319, ИНН – 5410101900, КПП – 541001001, юридична адреса: РФ, Новосибірська обл., м. Новосибірськ, бул. Об'єднання, буд. 3, далі - ФГУП «ПО «Север») прокату листового холоднокатаного сталюого,

Встановлено, що ФГУП «ПО «Север» є науково-виробничим комплексом з розробки та виготовлення широкого спектру номенклатури радіо-електротехнічного обладнання, спецпродукції державного оборонного замовлення РФ, електротехнічного обладнання для атомних станцій та підприємств паливно-енергетичного комплексу РФ. Крім цього, основною діяльністю ФГУП «ПО «Север» є виробництво компонентів ядерних боєприпасів.

За виробництво складної електроніки, яка використовується в численних системах озброєнь, якими керує російська армія, Указом Президента України від 05.02.2023 № 57/2023 «Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 5 лютого 2023 року "Про застосування та внесення змін до персональних спеціальних економічних та інших обмежувальних заходів (санкцій)», у відношенні ФГУП «ПО «Север» накладено санкції.

- ПАО «НЛМК» в період 2015 реалізовано в адресу Акционерное общество «Научно-производственный центр «Полус» (ОГРН – 1077017004063, ИНН – 7017171342, КПП – 701701001, юридична адреса: РФ, Томська обл., м. Томськ, проспект Кірова, буд. 56-В, далі - АО «НПЦ «Полус») ізотропної сталі особо високої щільності.

АО «НПЦ «Полус» спеціалізується на створенні бортового та наземного обладнання та систем точної механіки, входить до концерну «Роскосмос». Розроблені та виготовлені комплекси та пристрої використовуються в космічних апаратах і пристроях передачі радіо сигналу «Глонасс», «Молния», «Галс». Крім цього, підприємство займається розробкою та виробництва індукційних датчиків підвищеної точності для авіаційної техніки АН-148, ЯК-130, АН-70, НТ-36.

За виробництво складної електроніки, яка використовується в численних системах озброєнь, якими керує російська армія, Указом Президента України від 24.06.2021 № 265/2021 «Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 18 червня 2021 року «Про застосування персональних спеціальних економічних та інших обмежувальних заходів (санкцій)», у відношенні АО «НПЦ «Полус» застосовані санкції.

- ПАО «НЛМК» в період 2017 реалізовано в адресу Федеральное государственное унитарное предприятие «российский федеральный ядерный центр – всероссийский научно-исследовательский институт технической физики имени академика Е.И. Забабахина» (ОГРН – 1027401350932, ИНН – 7423000572, КПП – 745901001, юридична адреса: РФ, Челябінська обл., м. Сніжнинськ, вул. Васильєва, буд. 13, далі - ФГУП «РФЯЦ - ВНИИТФ им. Академ. Е.И. Забабахина») сталь електротехнічна.

ФГУП «РФЯЦ - ВНИИТФ им. Академ. Е.И. Забабахина» є одним з ключових підприємств корпорації «Росатом», забезпечує суверенітет та безпеку РФ, оскільки більше половини чинного ядерного арсеналу РФ є саме його розробкою. Крім цього, підприємство здійснює авторський та гарантійних нагляд за ядерними зарядами та ядерними боєприпасами на всіх етапах їх використання. Основним напрямком діяльності ФГУП «РФЯЦ - ВНИИТФ им. Академ. Е.И. Забабахина» є розробка та виробництво ядерних боєприпасів.

За виробництво складної електроніки, яка використовується в численних системах озброєнь, якими керує російська армія, Указом Президента України від 05.02.2023 № 57/2023 «Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 5 лютого 2023 року «Про застосування та внесення змін до персональних спеціальних економічних та інших обмежувальних заходів (санкцій)», у відношенні ФГУП «РФЯЦ - ВНИИТФ им. Академ. Е.И. Забабахина» застосовані санкції.

- ПАО «НЛМК» в період 2017 реалізовано в адресу Акционерное общество «Научно-производственное объединение «Электромашина» (ОГРН – 1047422507736, ИНН – 7449044990, КПП – 744901001, юридична адреса: РФ, Челябінська обл., м. Челябінськ, вул. Машинобудівна, буд. 2, далі – АО «НПО «Электромашина») прокат листовий з електротехнічної сталі.

АО «НПО «Электромашина» є лідером російського оборонно-промислового комплексу в сфері розробки та виробництва електрообладнання для військової техніки. Крім цього, одним з основних видів діяльності є розробка універсальних приводів озброєння для установок з різним озброєнням, проєктованих для використання у складі бойових кораблів військово-морського флоту росії. Основним напрямком діяльності «АО «НПО «Электромашина» є

розробка, виробництво та ремонт електроапаратів, електричних систем та окремих блоків для оборонної продукції РФ.

За виробництво та постачання продукції військового призначення, яка використовується РФ для війни проти України, Указом Президента України від 01.04.2023 № 192/2023 «Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 1 квітня 2023 року «Про застосування та внесення змін до персональних спеціальних економічних та інших обмежувальних заходів (санкцій)», у відношенні АО «НПО «Электромашина» застосовані санкції.

- ПАО «НЛМК» в період 2019 реалізовано в адресу Акционерное общество «Производственный комплекс «Ахтуба» (ОГРН – 1023402971976, ИПП – 3443048328, КПП – 344301001, юридична адреса: РФ, Волгоградська обл., м. Волгоград, вул. Ангарська, буд. 17, далі - АО «ПК «Ахтуба») електротехнічну ленту.

АО «ПК «Ахтуба» входить до оборонно-промислового комплексу РФ, займається розробкою провідних технологій в сфері гідроакустики.

При виробництві сталі кварцит використовується як флюс, або з кварциту виготовляють феросиліцій, який також використовується в процесі виготовлення сталі. До структури ПАО «НЛМК» входять цеха з виробництва феросиліцію сумарною потужністю понад 15 тис тон в рік.

Крім того, згідно інформації фізико-технологічного інституту Національної академії наук України встановлено, що кварцит використовується в сталеплавильному виробництві як футерівка (набивка) тигельних плавильних печей та розливних ківшів; при виробництві феросиліцію кварцит використовується в якості шихтових матеріалів (сировини); феросиліцій використовується при виплавлянні сталі для її розкислення та легування кремнієм. При виплавлянні кремнію використовують кварцит та вуглецеві відновники. Кристалічний кремній має широкі області застосування: для виплавляння кремній мідних сплавів; алюмінієвокремнієвих сплавів (силумінів) та інших сплавів на основі алюмінію та кремнію; кремнієвих бронз; кремнійорганічних сполук; для розкислення спеціальних сплавів на незалізній основі. Високі за категорією марки якості кремнію можуть використовуватись як вихідний матеріал для виробництва кремнію сонячної та напівпровідникової частоти.

З урахуванням викладеного, кварцит грудковий вміст оксиду кремнію не менше 99% українського виробництва став важливою складовою частиною у загальному ланцюгу виробництва Російською Федерацією зброї.

За наведених вище обставин Дерипаска О.В., діючи умисно, за попередньою змовою із Лагутіним В.О. та іншими невстановленими особами, з метою забезпечення безперебійної роботи військово-промислового комплексу РФ для ведення агресивної війни проти України, направленої на насильницьку зміну меж її території та повалення конституційного ладу, у період з 14.07.2014 року по 24.02.2022 рік, організував постачання сировини – кварциту грудковий вміст оксиду кремнію не менше 99%, яка видобувається ТОВ «ГКК» на адресу афілійованих до ОК «РУСАЛ» компаній - ООО «ОК «Русал Кремний Урал», АО «Кремний» та структури іншої власності - ПАО «НЛМК», в загальній кількості

561 238,5 тон та фактурною вартістю на загальну суму – 403 888 252 грн, які в подальшому забезпечували підприємства військово-промислового комплексу РФ, в тому числі: АО «КБП им. А.Г. Шипунова», АО «УНИИКМ», АО «Корпорация «ВНИИЭМ», АО «ИЭЗ «Купол», ФГУП «ПО «Север», АО «НПЦ «Полус», ФГУП «РФЯЦ - ВНИИТФ им. Академ. Е.И. Забабахина», АО «НПО «Электромашина», АО «ПК «Ахтуба».

Таким чином, незаконними діями Дерипаска О.В. організовано постачання сировини на територію РФ та в подальшому забезпечення військово-промислового комплексу РФ на загальну суму – 403 888 252 грн, що більш ніж в 18 000 разів перевищує неоподаткований мінімум доходів громадян, встановлений на 2022 рік.

Таким чином, громадянин РФ Дерипаска О.В. обґрунтовано підозрюється у організації фінансування дій, вчинених з метою зміни меж території або державного кордону України на порушення порядку, встановленого Конституцією України та фінансування дій, вчинених з метою насильницької зміни чи повалення конституційного ладу та захоплення державної влади вчиненому за попередньою змовою групою осіб та у особливо великому розмірі, тобто у вчиненні кримінального правопорушення, передбаченого ч. 3 ст. 27 ч. 2 ст. 28 ч. 4 ст. 110-2 КК України.

Старший слідчий в особливо важливих справах
1 відділення 2 відділу 4 управління досудового
розслідування Головного слідчого управління
Служби безпеки України

 Лебердюк Денис Васильович

«ПОГОДЖЕНО»

Прокурор першого відділу
управління організації і процесуального
керівництва досудовим розслідуванням та
підтримання публічного обвинувачення
у кримінальних провадженнях органів безпеки
Департаменту нагляду за додержанням
законів органами безпеки
Офісу Генерального прокурора

 Степаненко Вадим Григорович

Одночасно, у відповідності до вимог ст. ст. 42, 277 КПК України роз'яснено, що підозрюваний має право:

- 1) знати, у вчиненні якого кримінального правопорушення його підозрюють;
- 2) бути чітко і своєчасно повідомленим про свої права, передбачені цим Кодексом, а також отримати їх роз'яснення;
- 3) на першу вимогу мати захисника і побачення з ним до першого допиту з дотриманням умов, що забезпечують конфіденційність спілкування, а також після першого допиту - мати такі побачення без обмеження їх кількості й тривалості; на участь захисника у проведенні допиту та інших процесуальних дій; на відмову від захисника в будь-який момент кримінального провадження; на отримання правової допомоги захисника за рахунок держави у випадках, передбачених цим Кодексом та/або законом, що регулює надання безоплатної правової допомоги, в тому числі у зв'язку з відсутністю коштів на її оплату;
- 4) не говорити нічого з приводу підозри проти нього, або у будь-який момент відмовитися відповідати на запитання;
- 5) давати пояснення, показання з приводу підозри, в будь-який момент відмовитися їх давати;
- 6) вимагати перевірки обґрунтованості затримання;
- 7) у разі затримання або застосування запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою - на негайне повідомлення членів сім'ї, близьких родичів чи інших осіб про затримання і місце свого перебування згідно з положеннями статті 213 цього Кодексу;
- 8) збирати і подавати слідчому, прокурору, слідчому судді докази;
- 9) брати участь у проведенні процесуальних дій;
- 10) під час проведення процесуальних дій ставити запитання, подавати свої зауваження та заперечення щодо порядку проведення дій, які заносяться до протоколу;
- 11) застосовувати з додержанням вимог цього Кодексу технічні засоби при проведенні процесуальних дій, в яких він бере участь. Слідчий, прокурор, слідчий суддя, суд мають право заборонити застосування технічних засобів при проведенні окремої процесуальної дії чи на певній стадії кримінального провадження з метою нерозголошення відомостей, які містять таємницю, що охороняється законом, чи стосуються інтимного життя особи, про що виноситься (постановляється) вмотивована постанова (ухвала);
- 12) заявляти клопотання про проведення процесуальних дій, про забезпечення безпеки щодо себе, членів своєї сім'ї, близьких родичів, майна, житла тощо;
- 13) заявляти відводи;
- 14) ознайомлюватися з матеріалами досудового розслідування в порядку, передбаченому статтею 221 цього Кодексу, та вимагати відкриття матеріалів згідно зі статтею 290 цього Кодексу;
- 15) одержувати копії процесуальних документів та письмові повідомлення;
- 16) оскаржувати рішення, дії та бездіяльність слідчого, прокурора, слідчого судді в порядку, передбаченому цим Кодексом;
- 17) вимагати відшкодування шкоди, завданої незаконними рішеннями, діями чи бездіяльністю органу, що здійснює оперативно-розшукову діяльність, досудове розслідування, прокуратури або суду, в порядку, визначеному законом, а також відновлення репутації, якщо підозра не підтвердилася;
- 18) користуватися рідною мовою, отримувати копії процесуальних документів рідною або іншою мовою, якою він володіє, та в разі необхідності користуватися послугами перекладача за рахунок держави.

Підозрюваний, який є іноземцем і тримається під вартою, має право на зустріч з представником дипломатичної чи консульської установи своєї держави, яку йому зобов'язана забезпечити адміністрація місця ув'язнення.

Підозрюваний має також інші процесуальні права передбачені цим кодексом.

Підозрюваному вручається пам'ятка про його процесуальні права та обов'язки одночасно з їх повідомленням, особою, яка здійснює таке повідомлення.

Підозрюваний _____ / _____

«__» год. «__» хвилин «__» _____ 2024 року

Про підозру мені повідомлено, зміст її зрозумілий, повідомлення про підозру вручено зрозумілою для мене мовою, права підозрюваного оголошені та роз'яснені.

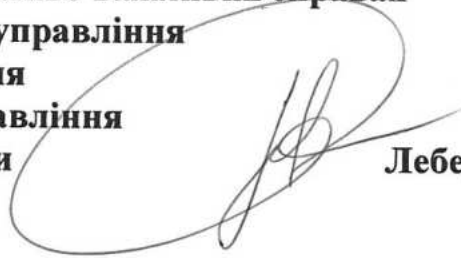
Підозрюваний/ _____ / _____

«__» год. «__» хвилин «__» _____ 2024 року

Захисник: _____

Письмове повідомлення про підозру вручив:

**Старший слідчий в особливо важливих справах
1 відділення 2 відділу 4 управління
досудового розслідування
Головного слідчого управління
Служби безпеки України**

Лебердюк Денис Васильович

ПАМ'ЯТКА про процесуальні права та обов'язки підозрюваного

Підозрюваним є особа, якій у порядку, передбаченому статтями 276-279 Кримінального процесуального кодексу України, повідомлено про підозру, або особа, яка затримана за підозрою у вчиненні кримінального правопорушення.

Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод

Стаття 3 Заборона катування

Нікого не може бути піддано катуванню або нелюдському чи такому, що принижує гідність, поводженню або покаранню.

Стаття 5 Право на свободу та особисту недоторканність

1. Кожен має право на свободу та особисту недоторканність. Нікого не може бути позбавлено свободи, крім таких випадків і відповідно до процедури, встановленої законом:

- a) законне ув'язнення особи після засудження її компетентним судом;
- b) законний арешт або затримання особи за невиконання законного припису суду або для забезпечення виконання будь-якого обов'язку, встановленого законом;
- c) законний арешт або затримання особи, здійснене з метою допровадження її до компетентного судового органу за наявності обґрунтованої підозри у вчиненні нею правопорушення або якщо обґрунтовано вважається необхідним запобігти вчиненню нею правопорушення чи її втечі після його вчинення;
- d) затримання неповнолітнього на підставі законного рішення з метою застосування наглядових заходів виховного характеру або законне затримання неповнолітнього з метою допровадження його до компетентного органу;
- e) законне затримання особою для запобігання поширенню інфекційних захворювань, законне затримання психічнохворих, алкоголіків або наркоманів чи бродяг;
- f) законний арешт або затримання особи з метою запобігання її недозволеному в'їзду в країну чи особи, щодо якої провадиться процедура депортації або екстрадиції.

2. Кожен, кого заарештовано, має бути негайно поінформований зрозумілою для нього мовою про підстави його арешту і про будь-яке обвинувачення, висунуте проти нього.

3. Кожен, кого заарештовано або затримано згідно з положеннями підпункту "с" пункту 1 цієї статті, має негайно постати перед суддею чи іншою посадовою особою, якій закон надає право здійснювати судову владу, і йому має бути забезпечено розгляд справи судом упродовж розумного строку або звільнення під час провадження. Таке звільнення може бути обумовлене гарантіями з'явитися на судові засідання.

4. Кожен, кого позбавлено свободи внаслідок арешту або тримання під вартою, має право ініціювати провадження, в ході якого суд без зволікання встановлює законність затримання і приймає рішення про звільнення, якщо затримання є незаконним.

5. Кожен, хто є потерпілим від арешту або затримання, здійсненого всупереч положенням цієї статті, має забезпечене правовою санкцією право на відшкодування.

Стаття 6 Право на справедливий суд

1. Кожен має право на справедливий і публічний розгляд його справи упродовж розумного строку незалежним і безстороннім судом, встановленим законом, який вирішить спір щодо його прав та обов'язків цивільного характеру або встановить обґрунтованість будь-якого висунутого проти нього кримінального обвинувачення. Судове рішення проголошується публічно, але преса і публіка можуть бути не допущені в зал засідань протягом усього судового розгляду або його частини в інтересах моралі, громадського порядку чи національної безпеки в демократичному суспільстві, якщо того вимагають інтереси неповнолітніх або захист приватного життя сторін, або - тією мірою, що визнана судом суворо необхідною, - коли за особливих обставин публічність розгляду може зашкодити інтересам правосуддя.

2. Кожен, кого обвинувачено у вчиненні кримінального правопорушення, вважається невинуватим доти, доки його вини не буде доведено в законному порядку.

3. Кожній обвинуваченій у вчиненні кримінального правопорушення має щонайменше такі права:

- a) бути негайно і детально поінформованим зрозумілою для нього мовою про характер і причини обвинувачення, висунутого проти нього;
- b) мати час і можливості, необхідні для підготовки свого захисту;
- c) захищати себе особисто чи використовувати юридичну допомогу захисника, вибраного на власній розсуд, або - за браком достатніх коштів для оплати юридичної допомоги захисника - одержувати таку допомогу безоплатно, коли цього вимагають інтереси правосуддя;
- d) допитувати свідків обвинувачення або вимагати, щоб їх допитали, а також вимагати виклику й допиту свідків захисту на тих самих умовах, що й свідків обвинувачення;
- e) якщо він не розуміє мови, яка використовується в суді, або не розмовляє нею, - одержувати безоплатну допомогу перекладача.

Конституція України

Стаття 28. Кожен має право на повагу до його гідності.

Ніхто не може бути підданий катуванню, жорстокому, нечеловічому або такому, що принижує його гідність, поводженню чи покаранню. Жодна людина без її вільної згоди не може бути піддана медичним, науковим чи іншим дослідям.

Стаття 29. Кожна людина має право на свободу та особисту недоторканність.

Ніхто не може бути заарештований або триматися під вартою інакше як за вмотивованим рішенням суду і тільки на підставах та в порядку, встановлених законом.

У разі нагальної необхідності запобігти злочинові чи його припинити уповноважені на те законом органи можуть застосувати тримання особи під вартою як тимчасовий запобіжний захід, обґрунтованість якого протягом сімдесяти двох годин має бути перевірена судом. Затримана особа негайно звільняється, якщо протягом сімдесяти двох годин з моменту затримання їй не вручено вмотивованого рішення суду про тримання під вартою.

Кожному заарештованому чи затриманому має бути невідкладно повідомлено про мотиви арешту чи затримання, роз'яснено його права та надано можливість з моменту затримання захищати себе особисто та користуватися правовою допомогою захисника.

Кожний затриманий має право у будь-який час оскаржити в суді своє затримання.

Про арешт або затримання людини має бути негайно повідомлено родичів заарештованого чи затриманого.

Стаття 55. Права і свободи людини і громадянина захищаються судом.

Кожному гарантується право на оскарження в суді рішень, дій чи бездіяльності органів державної влади, органів місцевого самоврядування, посадових і службових осіб.

Кожен має право звертатися за захистом своїх прав до Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини.

Кожен має право після використання всіх національних засобів правового захисту звертатися за захистом своїх прав і свобод до відповідних міжнародних судових установ чи до відповідних органів міжнародних організацій, членом або учасником яких є Україна.

Кожен має право будь-якими не забороненими законом засобами захищати свої права і свободи від порушень і протиправних посягань.

Стаття 56. Кожен має право на відшкодування за рахунок держави чи органів місцевого самоврядування матеріальної та моральної шкоди, завданої незаконними рішеннями, діями чи бездіяльністю органів державної влади, органів місцевого самоврядування, їх посадових і службових осіб при здійсненні ними своїх повноважень.

Стаття 59. Кожен має право на професійну правничу допомогу. У випадках, передбачених законом, ця допомога надається безоплатно. Кожен є вільним у виборі захисника своїх прав.

Стаття 62. Особа вважається невинуватою у вчиненні кримінального правопорушення і не може бути піддана кримінальному покаранню, доки її вину не буде доведено в законному порядку і встановлено обвинувальним вироком суду.

Ніхто не зобов'язаний доводити свою невинуватість у вчиненні кримінального правопорушення.

Обвинувачення не може ґрунтуватися на доказах, одержаних незаконним шляхом, а також на припущеннях. Усі сумніви щодо доведеності вини особи тлумачаться на її користь.

У разі скасування вироку суду як неправосудного держава відшкодовує матеріальну і моральну шкоду, завдану безпідставним засудженням.

Стаття 63. Особа не несе відповідальності за відмову давати показання або пояснення щодо себе, членів сім'ї чи близьких родичів, коло яких визначається законом.

Підозрюваний, обвинувачений чи підсудний має право на захист.

Засуджений користується всіма правами людини і громадянина, за винятком обмежень, які визначені законом і встановлені вироком суду.

Закон України «Про попереднє ув'язнення»

Стаття 9. Права осіб, взятих під варту

Особи, взяті під варту, мають право:

- на захист відповідно до кримінально-процесуального законодавства;
- на захист своїх прав та інтересів особисто або за допомогою захисника з моменту затримання або взяття під варту, а також на повідомлення під час взяття під варту підстав та мотивів взяття під варту, оскаржувати їх у суді, отримати в друкованому вигляді роз'яснення положень статей 28, 29, 55, 56, 59, 62 та 63 Конституції України, цієї статті та інших прав затриманих або взятих під варту, встановлених законом, у тому числі права здійснювати захист своїх прав та інтересів особисто або за допомогою захисника з моменту затримання або арешту (взяття під варту);
- особи, права відмовитися від надання будь-яких пояснень або свідчень до прибуття захисника, знайомитися з правилами тримання під вартою;
- на щоденну прогулянку тривалістю одна година. Вагітним жінкам і жінкам, які мають при собі дітей, неповнолітнім, а також хворим з дозволу лікаря та за їх згодою тривалість щоденної прогулянки встановлюється до двох годин;
- одержувати два рази на місяць передачі або посылки та грошові перекази і передачі;
- купувати протягом місяця за безготівковим розрахунком продукти харчування і предмети першої необхідності на суму до одного мінімального розміру заробітної плати та без обмежень шістьмове приладдя, газети, книги через торговельну мережу на замовлення;
- користуватися власним одягом і взуттям, мати при собі документи і записи, що стосуються кримінальної справи;
- користуватися телевізорами, одержаними від родичів або інших осіб, настільними іграми, газетами і книгами з бібліотеки місця попереднього ув'язнення та придбаними через торговельну мережу;
- відправляти в індивідуальному порядку релігійні обряди і користуватися релігійною літературою та властивими їх віруванню предметами релігійного культу, виготовленими з малоцінних матеріалів, якщо при цьому не порушується встановлений у місцях попереднього ув'язнення порядок, а також не обмежуються права інших осіб;
- на восьмигодинний сон в нічний час, під час якого не допускається залучення до участі в процесуальних та інших діях, за винятком невідкладних випадків;
- звертатись із скаргами, заявами та листами до державних органів і службових осіб у порядку, встановленому ст. 13 Закону України «Про попереднє ув'язнення».

Взяті під варту жінки виразі мати при собі дітей віком до трьох років.

Взяті під варту молоді громадяни (віком від 14 до 28 років) мають право отримувати психолого-педагогічну допомогу спеціалістів центрів соціальних служб для молоді.

Осіб, які відбувають покарання у місцях позбавлення волі, в разі обрання щодо них запобіжного заходу у вигляді взяття під варту в зв'язку з провадженням в іншій справі, тримають відповідно до правил, установлених цим Законом. Одержання цими особами посылки і передачі, а так само купівля ними продуктів харчування і предметів першої необхідності здійснюються в порядку, встановленому Виправно-трудовим кодексом України для виду режиму виправно-трудової колонії, призначеного їм Державним департаментом України з питань виконання покарань.

Перелік продуктів харчування і предметів першої необхідності, які забороняється передавати особам, взятим під варту, встановлюється Державним департаментом України з питань виконання покарань, Міністерством оборони України за погодженням з Генеральною прокуратурою України.

Стаття 10. Обов'язки осіб, взятих під варту

Особи, взяті під варту, зобов'язані:

- додержуватися порядку, встановленого в місцях попереднього ув'язнення, і виконувати законні вимоги адміністрації;
- дотримуватися санітарно-гігієнічних правил, мати охайний зовнішній вигляд, постійно підтримувати чистоту в камері;
- бути ввічливими до працівників місця попереднього ув'язнення, а також поміж собою;
- не вступати в суперечки з представниками адміністрації, не принижувати їх гідність, не протидіяти виконанню ними своїх обов'язків;
- бережливо ставитися до інвентарю, обладнання та іншого майна місця попереднього ув'язнення.

Кримінальний процесуальний кодекс України

Протягом кримінального провадження підозрюваний має право (ст. 42):

- 1) знати, у вчиненні якого кримінального правопорушення його підозрюють;
- 2) бути чітко і своєчасно повідомленим про свої права, а також отримати їх роз'яснення у разі необхідності;
- 3) на першу вимогу мати захисника і побачення з ним до першого та перед кожним наступним допитом з дотриманням умов, що забезпечують конфіденційність спілкування, на присутність захисника під час допиту та інших процесуальних дій, на відмову від послуг захисника в будь-який момент кримінального провадження, на отримання послуг захисника за рахунок держави у випадку відсутності коштів на оплату таких послуг;
- 4) не говорити нічого з приводу підозри проти нього або у будь-який момент відмовитися відповісти на запитання;
- 5) давати пояснення, показання з приводу підозри чи в будь-який момент відмовитися їх давати;
- 6) вимагати перевірки обґрунтованості затримання;
- 7) у разі затримання – на негайне повідомлення членів сім'ї, близьких родичів чи інших осіб про затримання і місце свого перебування;
- 8) збирати і подавати слідчому, прокурору, слідчому судді докази;
- 9) брати участь у проведенні процесуальних дій;
- 10) під час проведення процесуальних дій ставити запитання, подавати свої зауваження та заперечення щодо порядку проведення дій, які заносяться до протоколу;
- 11) застосовувати з дотриманням вимог КПК України технічні засоби при проведенні процесуальних дій, в яких він бере участь. Слідчий, прокурор, слідчий суддя, суд мають право заборонити застосовування технічних засобів при проведенні окремої процесуальної дії чи на певній стадії кримінального провадження з метою нерозголошення відомостей, які містять таємницю, що охороняється законом, чи стосуються інтимного життя особи, про що вноситься вмотивована постанова (ухвала);
- 12) заявляти клопотання про проведення процесуальних дій, про забезпечення безпеки щодо себе, членів своєї сім'ї, близьких родичів, майна, житла тощо;
- 13) заявляти відводи;
- 14) ознайомлюватися з матеріалами досудового розслідування, та вимагати відкриття матеріалів;
- 15) одержувати копії процесуальних документів та письмові повідомлення;
- 16) оскаржувати рішення, дії та бездіяльність слідчого, прокурора, слідчого судді;
- 17) вимагати відшкодування шкоди, завданої незаконними рішеннями, діями чи бездіяльністю органу, що здійснює оперативно-розшукову діяльність, досудове розслідування, прокуратури або суду, в порядку, визначеному законом, а також відновлення репутації, якщо підозра, обвинувачення не підтвердились;
- 18) користуватись рідною мовою, отримувати копії процесуальних документів рідною або іншою мовою, якою він володіє, та в разі необхідності користуватися послугами перекладача за рахунок держави.

Підозрюваний, який є іноземцем і тримається під вартою, має право на зустрічі з представником дипломатичної чи консульської установи своєї держави, яку йому зобов'язана забезпечити адміністрація місця ув'язнення.

Підозрюваний зобов'язаний:

1) прибувати за викликом до слідчого, прокурора, слідчого судді, суду, а в разі неможливості прибути за викликом у призначений строк – заздалегідь повідомити про це зазначених осіб;

2) виконувати обов'язки, покладені на нього рішенням про застосування заходів забезпечення кримінального провадження;

3) підкорятися законним вимогам та розпорядженням слідчого, прокурора, слідчого судді, суду.

Підозрюваний, а також за його згодою будь-яка інша фізична чи юридична особа має право на будь-якій стадії кримінального провадження *відшкодувати шкоду, завдану потерпілому, територіальній громаді, державі* внаслідок кримінального правопорушення (ст. 127 КПК України)

На всіх стадіях кримінального провадження підозрюваний має право *примиритися з потерпілим і укласти угоду про примирення*. У передбачених законом України про кримінальну відповідальність та КПК України випадках примирення є підставою для закриття кримінального провадження (ст. 56 КПК України).

Недопустимість розголошення відомостей досудового розслідування (ст. 222)

1. Відомості досудового розслідування можна розголошувати лише з письмового дозволу слідчого або прокурора і в тому обсязі, в якому вони визнають можливим.

2. Слідчий, прокурор попереджає осіб, яким стали відомі відомості досудового розслідування, у зв'язку з участю в ньому, про їх обов'язок не розголошувати такі відомості без його дозволу. Незаконне розголошення відомостей досудового розслідування тягне за собою кримінальну відповідальність, встановлену законом.

Кримінальний кодекс України

Стаття 387. Розголошення даних оперативно-розшукової діяльності, досудового розслідування

1. Розголошення без письмового дозволу прокурора, слідчого або особи, яка провадила оперативно-розшукову діяльність, даних оперативно-розшукової діяльності або досудового розслідування особою, попередженою в установленому законом порядку про обов'язок не розголошувати такі дані, -

карається штрафом від п'ятдесяти до ста неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або виправними роботами на строк до двох років.

Стаття 386. Перешкоджання з'явленню свідка, потерпілого, експерта, примушування їх до відмови від давання показань чи висновку

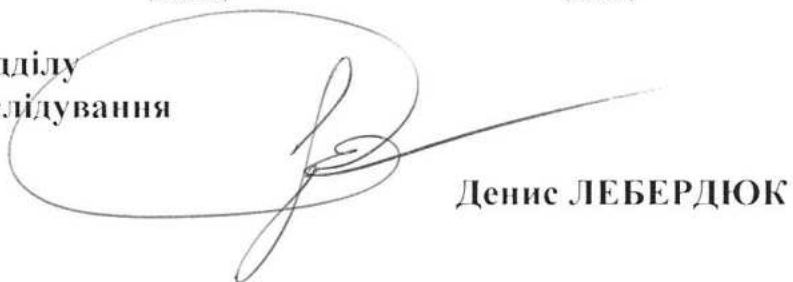
Перешкоджання з'явленню свідка, потерпілого, експерта до суду, органів досудового розслідування, примушування їх до відмови від давання показань чи висновку, а також до давання завідомо неправдивих показань чи висновку шляхом погрози вбивством, насильством, знищенням майна цих осіб чи їх близьких родичів або розголошення відомостей, що їх ганьблять, або підкуп свідка, потерпілого чи експерта з тією самою метою, а також погроза вчинити зазначені дії з помети за раніше дані показання чи висновки -

караються штрафом від п'ятдесяти до трьохсот неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або виправними роботами на строк до двох років, або арештом на строк до шести місяців.

«__» _____ 20__ року _____ (підпис) _____ (П.І.Б.)
Права та обов'язки мені _____ (роз'яснено та зрозумілі) _____ Пам'ятку про
процесуальні права та обов'язки підозрюваного _____ (отримав)

«__» _____ 20__ року _____ (підпис) _____ (П.І.Б.)

Пам'ятку вручив:
Старший слідчий в ОВС 2 відділу
4 управління досудового розслідування
ГСУ СБ України
майор юстиції

Денис ЛЕБЕРДЮК